

quirat Didicim⁹ et agendam  
pēitentiā et eo agendam tpe  
quo culpe deservescat luxuria  
et ī captivitate p̄m̄ positos: reue  
rentiores et nos vsurpatores esse  
debere Idam si moysi propius  
accede gestienti ut cognitionem  
mysterij celestis hauriret dicit:  
solue calcamentū pedū tuorū  
quāto magis nos aīe nr̄e pe  
des exuere vinculis corpali⁹  
et gressus om̄s m̄di istū  
nexu debem⁹ absolue. Deo  
gratia Amen

**I**n capit de virginitate beati  
ambrosij episcopi ad sorore  
liber primis

**S**i iuxta celestis  
sententiā veri  
tatis verbi to  
cius q̄druq; oio  
sum fuerimus  
locuti: habem⁹  
prestare rationē vel si vnus  
quisq; seruis talenta gracie  
spiritalis sibi credita que nū  
mularijs diuidenda forent  
ut crescentib⁹ multiplicarentur  
vsuris intra terram suā vel  
quasi timidus fenerator vel  
quasi auarus possessor abscon  
derit: non mediocrem dno re  
uertente offensam incidet iure  
nobis verendū ē: quibus licet  
ingeniū tenuē necessitas tñ  
maxiā eloquia dei credita po

puli feneratori mētibus: ne vo  
cis quoq; nr̄e postatur vsura:  
presertim cū studiū a nobis  
dñs nō profectū requirat. Vñ  
scribendi aliqd̄ sententia fuit.  
Maioze quidē periculo pudoris  
auditur vox nr̄a: quā legitur  
liber eī nō erubescat Equidem  
ingenio diffusus sed diuine  
misericordie prouocatus ex  
emplis: sermonē meditari  
audeo Nam volente deo asi  
na locuta ē Sed si in michi sub  
istū seculi onerib⁹ constatuto  
assistat angelus: ego quoq;  
mūta diu ora laxabo Potest  
eī solue impedimēta impericie:  
qui nulla asma soluit natura  
In archa veteris testamenti  
vurga floruit sacerdotis facile  
deo ut in sancta ecclesia de  
nostris quoq; verbis flos ger  
minet. Cur autē desperandū  
qd̄ dñs loquat̄ in hominibus:  
qui ē locus in sentibus Deus  
nec rubū est dedignat⁹: atq;  
vtinā meas quoq; illūnet spi  
nas Erūt fortasse qui etiam  
in nr̄is sentib⁹ aliquē muret  
lucere fulgorem: erūt quos  
spina nostra non orat⁹ erūt  
quib⁹ de rubo audita vox  
nr̄a soluat de pedib⁹ calcia  
mentū: ut impedimētis cor  
porali⁹ exuatur mentis in  
cessus. H̄ h̄ sanctorū merita  
virozū vtinam me sub illa  
infructuosa adhuc fici iarentē



ex aliqua ihesus pte respiceret  
 ferret post trienniu fructus  
 et ma fias Sed vn tantum  
 peccatorib? spei. **U**tinā saltē  
 ille euangelicus dnice cultor  
 vinee sciam nrām fortasse  
 iam iussus exide remittat  
 illam et hoc āno vsqz dū fo  
 diat et mittat cophinū stercō  
 rib? nā forte de terra suscitē  
 inopem et de stercōre erigat  
 pauperē **B**eati qui sub vite  
 et olea equos suos alligant  
 laborē cur suū suzū pacī et  
 leticie cōserātes **N**e fias ad  
 huc idem illerebrosa deliciarū  
 obumbrat prurigo mundi hu  
 milis ad altitudinē fragilis ad  
 laborem: mollis ad vsum ste  
 rilis ad fructū **A**c fortasse mi  
 retur aliquis cur scribere audeo?  
 qui loqui nequeo Et tamē si  
 repetam q legim? i ewan  
 gelicis scriptis et sacerdotalib?  
 factis: ac nobis sancti zachar  
 rias ppheta documento sit:  
 iuenies esse qd vox nō expli  
 ret et stilus signet **S**ed si no  
 men iohānis reddidit pū vo  
 cem: ego quoqz desperāe nō  
 debeo: qd voce licet mūtus  
 accipiam si loquar xpm cui?  
 quidem generacionē lux pro  
 phetaū dictū quis enarrabit?  
 Et ideo qsi seruis dnū fami  
 liam p̄dicabo **I**mmaculatus  
 ei dn̄s imaculatā sibi fami  
 liam etiā in hoc pleno col

lutionū fragilitatis huāne  
 corpore confectūit.  
**E**t bñ procedit ut qm  
 hodie natalis ē viginis de vir  
 ginibus sit loquendū: et ex  
 predicatioe libri sumat exor  
 diū **N**atalis ē virgis: inte  
 gritatem sequamur **N**atalis  
 est martiris: hostias imolem?  
**N**atalis ē sanate agnetis miren  
 tur viri: non desperet puul.  
**S**tapeant nupte: imitentur  
 imipte **S**ed quid dignū ea lo  
 qui possim?: cui? ne nomen  
 quidem variā layce laudis  
 fuit deuocio supra etate vltis  
 supra natumū? **E**t m̄ videt?  
 nōn hoīs habuisse nomē: sed  
 oraculum martiris q iudica  
 uit qd esset futura **H**abeo tñ  
 vñ subsidiū m̄ possit cōpa  
 retur **N**omen virgis titul?  
 est pudoris **A**ppellabo mar  
 titem: p̄dicauī satis **P**rolixa  
 est laudatio: que non querit?  
 sed tenetur **f**arestant igit?  
 ingenia: eloquencia conti  
 restat: vox vna est p̄roniū  
**H**anc senes hanc iuuenes.  
 hanc pueri canant: nemo ē  
 laudabilior qm q ab omnib?  
 laudari p̄t **C**ruot hoies tot  
 p̄rones: qui martirē p̄dicet  
 dū loquuntur **H**ec duodecim  
 ānorum martiriū fecisse tra  
 ditur quō detestabilior aude  
 litas q nec ministule peper  
 at etati ymmo magna vis

recedat



fidei q̄ etiā ab illa testimonium  
ūenit etate fuit ne in illo cor  
pulsulo vulneris locus: et que  
non habuit quo ferrū recipet  
habuit quo ferrū vinceret?  
**A**t istuc etatis puelle toruos  
etiā vultum parentum fer  
re non possunt. et acu distric  
ta solent punta flere quasi  
vulnera. **H**ec truentas carni  
ficiū ipaiūda man? her stude  
cium grauibus imobilis trac  
tibus cathenarū nūc surrentis  
mūro in militis totū offerre  
corpus mori adhuc nescia. sed  
parata vel si ad aras iūta  
raperetur tende xp̄o inter  
ignes man? atq; in ipsis sa  
cilegis foris tropheum dñi  
signare victoris. nūc fer  
ratas colla man? q; ambas  
inserere nexibus. **S**ed nullū  
tam tenua membra poterat  
nexūs includere. **P**roui gen?  
martyj nondū p̄donea pene  
matura victorie certare diffia  
lis facilis coronari. **M**agiste  
riūm virtutis impleuit: que  
p̄iudiciū vehebat etatis. **P**o  
sic ad thalamū mipta p̄pera  
ret: ut ad supplicij locum. leta  
suecessu gradu festina virgo  
processit: nō in torto crine ca  
put copta sed xp̄o: non flos  
culis redimita sed moribus  
fleuere omēs ipsa sine fletu  
mirari pleriq; qd̄ tā facili  
vite sue prodiga q̄quā non

dum hāuserat iam quasi per  
finita donaret: stupere vni  
uersi qd̄ iā diuinitatē testis  
existeret que adhuc arbitra  
sui p̄ etatem esse non posset  
**E**ssent deniq; ut ei de deo  
credideretur. cui de hoīe ad  
huc non crederetur. qā qd̄  
vltra naturā est. de auctore  
nature est. **Q**uāto terrore  
egit carnifex ut timeret?  
quāto blandicijs ut sua  
deret: quātorū vota ut sibi  
ad nuptias proueniret. **A**t  
illa. **E**t her sponsi iūria  
est. **E**xpectare placituram  
cui me prior elegit acci  
piet. **C**uid p̄missor mora  
rib? **P**ereat corpus qd̄ ama  
ri p̄t oculis quibus nolo.  
**S**tetit orauit: teruicem  
iflexit. **F**erueres trepidae  
carnificem quasi ipse adduc  
tus fuisset trene p̄missoris  
dexteram pallere ora alie  
no timētis periculo. cū puel  
la nō timēt suo. **H**abetis  
igit? in vna hostia duplex  
martiriū pudoris et re  
ligionis. **E**t virgo p̄mansit:  
et martiriū obtinuit.

**I**uuitat nūc itegrita  
tis amor: et tu sancta so  
ror. vel mūtis tanta mo  
ribus: ut aliquid de vir  
ginitate dicam? ne velut  
transitu quodā p̄strata vi



deatur: que principalis e virtus  
**N**on e ideo laudabilis virgini-  
 tas qa et i martirib? reperit?  
 sed quia ipa ipa martires fa-  
 riat **C**uius aut huano igemo  
 possit ea coprehende: qua nec  
 natura suis indusit legibus?  
 aut quis naturali voce coplec-  
 ti qd sup usum nature sit?  
**E**t celo acersit ut qd mutaret  
 in terris **N**ec imerito viuendi  
 sibi usum quesit e celo: que  
 sponsum sibi <sup>invenit</sup> **in celo.**  
**H**ec nubes aera angelos. sicut  
 q transgrediens verbu dei in  
 ipso sinu patris **invenit:** et toto hau-  
 sit pectore **N**a quis tantu cu me-  
 nit viueret relinquat boni?  
**U**nguenti e exinanitu e no-  
 tuu: propterea adolescentule  
 dilexerunt te. **P**ostremo no et  
 meu illud: qm q no nubunt  
 neq nubentur erut sicut an-  
 geli in celo **N**emo ergo miret  
 si angelis coparentur: q an-  
 geloru dno copulantur **E**t  
 igit neget hanc vitam fluxis-  
 se e celo. qm non facile iueni-  
 mus in terris: nisi postq de-  
 us in hac terreni corporis me-  
 te descendit: **T**uc i utero vir-  
 go concepit. et verbu caro factu  
 est ut caro fieret deus **D**i-  
 cit aliquis **D**ed ena helyas  
 nullu corporei coptus fuisse  
 pmixtus cupiditatib? iuenit?  
**I**deo ergo turru raptus ad  
 celum: ideo dnti venturus

e pcurfor aduent? **E**t maria  
 tympanu sumens. pudore vir-  
 gineo choros duxit **D**e cōsi-  
 derate cui? **S**peciem illa tunc  
 gerebat **N**omme etie que re-  
 ligiosos populi cetus qui car-  
 mina diuina cōtinerent in-  
 maculato virgo spu copula-  
 uit: **N**am etiam templo ihe-  
 rosolimis fuisse legim? virgi-  
 nes deputatas **D**ed quid apls  
 dicit? **H**ec autem in figura  
 contingebant illis: ut essent  
 iudicia futurozu **F**igura eni  
 in paucis e: vita in plurib?  
**A**t vero postea ubi ubi dno  
 i corpus hoc veniens contuber-  
 niu diuinitatis et corporis  
 sine vlla conarete confusionis  
 labe sociavit: tuc toto orbe  
 diffusus corpibus huanis vite  
 celestis usus moleuit **H**oc illud  
 est qd ministrates angeli i terris  
 dedararut futurū gen? qd minis-  
 teriu dno immaculati corporis  
 obsequijs exhiberet **H**ec e cele-  
 stis illa militia quam laudan-  
 tiu exercitus angelozu pmitte-  
 bat in terris **H**abem? ergo auc-  
 toritatem vetustatis a seculo:  
 plenitudinem professionis a  
 xpo? **S**erte non e in hoc comu-  
 ne cum gentibus non popu-  
 lare cu barbarijs no cu ceteris  
 animantib? vsitatu. cu quibus  
 et si vnu eundemq vitalem  
 aeris hui? capim? spm vulga-  
 rem terreni corporis picipam?



flatu. generandi quoque non discre-  
pam? vsu. hoc solo tñ nature  
parilis conuicia declinam? qd  
virginitas affectatur a gentib?  
sed consecrata violatur. inuisa-  
tur a barbaris nescitur a reli-  
quis. Quis in ptendit ueste  
virgines? et palladij sacerdo-  
tes? Qualis ista est non moru  
pudicia sed amorum. que  
non pietate sed etate pre-  
scribitur. Petulantiore e talis  
integritas cui corruptela senio-  
ri seruatur etati. Ipsi docent  
virgines suas non debe per-  
seuerare nec posse. qui vir-  
ginitati finem dederunt. Qua-  
lis autē e illa religio? ubi pu-  
dice adolescentes iubentur es-  
se ipudice anus. Sed nec illa  
pudica est que lege retinetur:  
et illa ipudica que lege ditit?  
O misteria o mores: ubi ne-  
cessitas iponitur castitati aut  
toritas libidini datur. Itaq  
nec casta est que metu cogit?  
nec honesta que mercede con-  
ducitur: nec pudor ille qui in  
temperantia oculoru cotidiana  
no expositus conuicio flagitio-  
sis aspectibus verberatur.  
Conferuntur imunitates.  
offeruntur premia: quasi non  
hoc maximu petulantium  
sit indicium castitatem ven-  
dere. Qd pno promittitur  
preco soluitur. preno addit?  
pno anumeratur. Desat re-

dime castitatem: que vende  
solet. Quid de sacris frigijs  
loquar? in quibus ipudicia  
disciplina est. atq vti nam  
sexus fragilioris? Quid de  
orgijs liberi? ubi religionis  
mysteriu. uentiuu libidinis?  
Qualis igit pt ibi vita esse  
sacerdotu? ubi colitur stupru  
deoru. Non habent igitur sa-  
cra virgines. Videam? ne for-  
te aliquam vel philosophie p-  
cepta formauerint: q magiste-  
rium sibi om vendicauerunt u-  
tutu. Thagozea quedā vna ex  
virginibus celebratur fabulis  
cu a tyranno rogeret secretu  
prode? ne qd in se ad extorquē-  
du confessionē vel tormētis li-  
ceret morsu absidisse lingua  
atq in tyranni faciem despuisse?  
ut qui interrogandi fine non  
faciebat non haberet que in-  
terrogaret. Eadē tñ forti aō  
sed timentu utero exemplū  
taciturnitatis et proliuū cas-  
tatis victa e cupiditatibus  
q tormentis vinci nequiuit.  
Igit q mentis potuit tēge se-  
cretu: corporis non texit ob-  
probriu. Dicit natura: sed  
non tenuit disciplinā. etiā  
vellet in voce monumentū  
sui pudoris existe? eo fortas-  
se erudierat illā pacatiam:  
ut culpam negaret. Non igit  
inuita vndiq. Nam et ty-  
rann? licet non potuerit tue-



nire qd interrogabat: inuenit qd non interrogabat. Quato nre virgines foriores q vni-  
 aint etia quas no videt pates: quib no tm de carne et sang-  
 uine sed etia de mudi pncipe seculi rectore victoria e. Ante  
 itaq agnes minor. sed vntite maior: triupho numerosior. constancia confidentior: non  
 sibi linguam propt metum abstulit. sed ppt trophcu refer-  
 nauit. Nichil ei habuit ad prodi timeret: cui non erit  
 criminosa sed religiosa confessio. Itaq illa secretu tmo zelauit.  
 her probauit deu: que qa etas nondu poterat confiteri. na-  
 tura confessa e. In laudatio- nibus solet patria pdicari et  
 parentes: vt comemoracione auctoris dignitas successiois  
 exaggeretur. Ego licet lauda-  
 tionem non susceperim vginita-  
 tis: sed expressione ad rem tan-  
 tum ptine arbitror: vt qei sit  
 patria quis auctor appareat: at prius vbi sit patria definia-  
 mus. Si eni ibi e patria vbi  
 genitale domiciliu. i celo pro-  
 fecto e pna castitatis. Itaq hic  
 aduena: ibi nicola est. Quid  
 aut castitas viginalis: n exps  
 contagiois integritas: Atq  
 eius auctore que possum estu-  
 mare: n imaculatu dei filiu  
 cui caro no vidit corrupcione  
 diuinitas no expta contagione e

**V**idete igit quanta vginita-  
 tis merita sint. Christus ante  
 vginē: cristus ex vginē: a  
 pre quide natus ante scia: sed  
 ex vginē natus ob secula. Illud  
 nature sue. hoc nre e utilitas:  
 illud erat semp. hoc voluit.  
**S**pectate aliud vginitatis me-  
 ritu: xpūs virgīs sponsus.  
 et si dia pt xpūs virginēe cas-  
 titatis. Virginitas eni xpi:  
 non vginitatis e xpūs. Vir-  
 go e ergo que nupsit: virgo  
 que nos suo vtero portauit:  
 virgo que genuit virgo que  
 pmo lacte nutrit: de qua  
 legim quata fecit virgo ihe-  
 rusalem. Non deficient de  
 petra vbera. neq nix a lyba-  
 no: aut declinabit aqua va-  
 lida que vento portatur. Qua-  
 lis e her virgo q trinitatis  
 fontibus irrigatur: cui de pe-  
 tra fluunt aque. non deficiunt  
 vbera. mella fundunt. Pe-  
 tra autē iux aplm xpūs est.  
 Ergo a xpō no deficiunt vbe-  
 ra claritas a deo: flumē a  
 spū. Nec e ei trinitas que ec-  
 clesiam suam irrigat: pater  
 xpūs et spūs. Sed iā a mre  
 descendam ad filias. De vgi-  
 nibus inqt scūs apostolus. pre-  
 ceptū non dñi no habeo. Si  
 doctor gentiū no habuit: ha-  
 bere quis potuit: Et preptū  
 quide non habuit: sed ha-  
 buit exemplū. Non ei pt



imperari uirginitas: sed optari  
Nam que supra nos sunt. in voto  
magis quam in magisterio sunt. Sed  
volo vos inquit sine sollicitudine  
esse. nam qui sine uxoribus est solli-  
citus est qui domini sunt. quomodo placeat  
deo? et uirgo cogitat que sunt  
domini? ubi sit sancta corporis et spiritus:  
nam que nupta est cogitat que mi-  
di sunt quomodo placeat uiro. Non  
ego quidem dissuadeo matrimo-  
nium: sed uirginitatis adterro  
beneficium. Quia infirmus est inquit  
olera maducet. Aliud exigo:  
aliud admiror. Alligatus est uxo-  
ri: noli querere solutionem. solutus  
es ab uxoribus: ne quesieris uxo-  
rem. Hoc preceptum est copulatis  
De uirginibus autem quid ait? Et qui  
matrimonio iungit uirginem suam  
bene facit: et qui non facit  
iungit melius facit. Illa non  
peccat si nubat. hec si non nu-  
bat: eterna est. Ibi remedium  
infirmitatis: hic gloria castitatis.  
Illa non reprehenditur: ista lau-  
datur.

**C**onferamus si placeat bona  
mulierum cum uirginibus.  
Iacet licet secundo se mulier  
nobilis partu. quo plures ge-  
nerauerit plus laborat. Paru-  
ret solatia filiorum: sed nume-  
ret pariter et molestias. Subit  
et plorat. Qualia sunt vota que  
flentur? Sonant et grauiescit  
prius utique impedimentum fecerit  
duras incipit afferre quam fructus

tum Parturit et egrotat. Cum dul-  
ce pignus quod a periculo incipit et  
in periculis desinit: prius dolori  
futurum quam voluptati pericul-  
emittitur: nec pro arbitrio possi-  
detur. Quid recenseam nutri-  
endi molestias. instituendi et  
copulandi? Felicius sunt iste mi-  
serie. Habet mater heredes: sed  
auget dolores. Nam de aduer-  
sis non oportet dicere: ne fieri-  
tissimorum parentum animi contu-  
mescant. Vide mihi soror quam  
grauis sit pati: quod non oportet  
audiri. Et hec in prima seculo:  
uenient autem dies ut dicantur  
bibe steriles et ventres qui non  
genuerunt. filie eius huiusmodi ge-  
nerantur et generant: filia autem  
regni abstinet a voluptate uiri  
et voluptate carnis. ut sit sancta  
corpore et spiritu. Quid ego fa-  
mulatus graues et addita ui-  
ris seruicia triplicem seminarum:  
quas ante iussit deus seruire  
pro seruis. Que ego prosequor  
ut indulgentiam obsequantur:  
quibus hoc si probe sunt. merces  
est caritatis. si improbe pena  
delicti. Hinc illa nascuntur  
incentina uiciorum: ut quasi  
coloribus ora depingant: dum  
uiris displiceat formidant: et  
de adulterio uultus mediten-  
tur adulterium castitatis. Quam-  
ta hic amenia effugiam mu-  
tare nature. picturam querere:  
et dum uerentur maritalis ui-



diuū pde suū prior ei de se  
 pnuāiat q̄ cupit imitari qd̄ nata  
 est: ita dum alij place' studet  
 prius ipā sibi displicet. **Quem**  
 iudicem mulier veriorē requi-  
 rim? deformitatis tue? qm̄ te  
 ipsā q̄ videri times? **Si pul-**  
 chra es? quid absconderis? **Si**  
 deformis. cur te esse formosam  
 mentiris? nec tue consciencie nec  
 alieni ḡnam erroris habitura?  
**Ille** ei adulterā diligit. tu alteri  
 vis place' et irasceris si amet  
 aliam qui adulterāe in te docet?  
**Rale** magistra es nūrie tue. te  
 notinari refugit etiā q̄ passa ē  
 lenonem. ac licet vilis mulier  
 non alteri tantū sed sibi peccat:  
 tollerabiliora q̄ p̄modū in  
 adulterio crimina sunt. **Ibi** enī  
 pudicia: hinc natura adultera  
 tur. Jam quāto p̄cio opus est:  
 ne etiā pulchra displiceat. **Hinc**  
 p̄iosa collo dependent moni-  
 lia: inde p̄ humū vestis trahit?  
 deaurata. **Emit** igitur hec spe-  
 cies: an habetur? **Quid** q̄  
 etiā odore varie adhibent?  
 illecebre? **Gēmis** onerantur  
 aures: oculis color alter ifun-  
 ditur. **Quid** ibi remanet suū?  
 ubi tā multa nūtiatur? **Sens** q̄  
 suos amittit mulier: et viue'  
 se posse credit.  
**Vos** vero bte v̄gines que  
 talia tormenta pot' q̄ orna-  
 menta nescitis. quibus pudor  
 sanct' v̄candria suffusus ora:

et bona castitas detori ē. nō huma-  
 nis addite ocul' alieno errore  
 merita v̄ā pensatis. **Habetis**  
 et vos sane vestre militia pul-  
 chritudis cui v̄tutis militat for-  
 ma. nō corpis: quā nulla extig-  
 nit etas nulla eripe mors potest.  
 nulla egritudo corrūpe. **Dolus**  
 forme arbiter deus petitur: qui  
 etiā in corpe min' pulchro di-  
 ligat aīas pulchriores. **Non** vte-  
 ri omnis notū nō dolor partus:  
 et tū numerosior soboles pre-  
 mentis q̄ omis pro liberis habet?  
 secunda successorib'. **Sterilis** or-  
 bitatibus. nescit funera. nouit  
 heredes. **Sic** sancta ecclesia v̄na-  
 culata coitu. secunda p̄tu. virgo  
 est castitate. mat' est prole. **Ptu-**  
 rit itaq̄ nob' virgo: non viro  
 plena. sed spū. **Parit** nob' virgo:  
 non cū dolore membroru' sed  
 cū gaudijs angeloru'. **Nutrit**  
 nos v̄go. non corpis lacte sed  
 apli. quo infirmā adhuc crescen-  
 tis populi lactauit etatem. **Que**  
 igitur nupta plures liberos habz  
 q̄ sancta ecclesia: que v̄go est  
 sacramētis. mat' ē populis. cui  
 fecunditatē etiā scriptura testat?  
 dicens. qm̄ plures filij deserte  
 magis q̄ eius q̄ habet virum.  
**Parā** virū non habet sed habet  
 sponsū: eo q̄ siue ecclesia in  
 populis siue amā ī singulis dei  
 verbo sū v̄llo flexu pudoris q̄  
 sponso innūbit et nō effecta sit  
 iniurie feta racionis.

i effecta



**A**udistis parentes quibus eru-  
dire virtutibus institue' disciplinis fi-  
lias debeatis: ut habe' possitis qua-  
rum meritis v'ra delicta redima-  
tur. Virgo domi dei e. muni' pa-  
rentis sacerdoti castitatis Virgo  
mris hostia e: cui' cotidiano sa-  
crificio v'ris diuina placatur.  
virgo indiuiduū pign' parentū:  
que nō dote sollicitet. nō emigra-  
tione destituat nō offendat ini-  
ria. Sed nepotes aliquis habere  
desideat et nō aui acquirere. Pri-  
mū suos tradit. dū querit alienos:  
deinde certos defraudari incipit  
dū sperat incertos. Confert opes  
pprias et adhuc posatur nisi dote  
soluat exigit. Si diu viuat one-  
rosus est. Emere istud e generū  
non acquirere: qui parentib' filie  
vendant aspectū. Ideo ne tot mē-  
sib' gestatur in utero: ut i alienā  
transcat p'ntem: ideo comedan-  
de virginis cura suscipitur: ut  
acius a parentib' auferatur.  
Dicit aliquis Ergo dissuades nūp-  
cias. Ego vō suadeo et dāpno  
eos qui dissuade' cōsuerūt: ut po-  
te qui sare ac rebecca et rachel ce-  
terarūq' veterū cōiugia feminarū  
pro documentis singularū vir-  
tutū recensere solent. Qui enī  
copulā dāpnat: et filios et duc-  
tam p' successiōnū seriem geneis  
societate dāpnat huāni. Nam  
quēadmodū duratura i seculū  
etas succedere posset etati: nisi gra-  
tiam nūptiarum procreande sui-

dū sobolis ināret. Aut quō  
p'dicare p't q' imaculat' ysaac  
ad altaria dei victima patre pie-  
tatis accessit. qd' isrl' huāno situs  
i corpe deū vidit. et religiosum  
populo dedit nomē quorū ori-  
ginē dāpnat. Vnū sane licet  
sacrilegi hoies habent qd' i hys  
etiā a sapiētissimis probetur  
qd' cōiugia dāpnando profiten-  
tur ipsi non debuisse nasci. Nō  
itaq' dissuadeo nūptias: sed  
fructus sacrate v'gis enūmero.  
Pauca rū quippe hoc muni' e.  
illud omī: nec p't esse v'ginitas  
nō habeat v'n nascatur. Bona  
cū bonus cōparo quo facily qd'  
prestat eluceat: neq' meā vllā  
sententiā afferō sed eā repeto  
quā edidit spūs sancty p' p'phe-  
tam. Melior est inq' sterilitas  
cū v'itate. Primū enī qd' nūp-  
tine p' ceteris cōcupiscunt ut  
sponsi decore se iactent: et ne-  
cesse e impares se sacris v'gini-  
bus esse fatentur. quibus so-  
lis contingit dice' speciosus for-  
ma p' filijs homī. Diffusa e grā  
in labijs tuis. Quis e iste spon-  
sus. Non vilib' additq' obse-  
quijs. non caduā sup' d'iu-  
cijs: sed cui' sedes in scadum  
scli. filie regū i honore est eius  
i'statit regina a dextris ei' in  
vestitu deaurato. varietate  
circūamicta v'ritutū. Audi igit'  
filia et vide et icl'ma aurem  
tuam et obliuisc' populū tuū



et domū patris tui. quā cōcipi-  
uit rex spēs tuā quā ipse est  
deus tuus.

**A**dverte quātū tibi spiritus  
sanctus diuine scripture testifi-  
catione detulerit. regnū. aurū.  
pulchritudinē Regnū. quā iuic-  
tum aīn gerens ad illecebras  
voluptatum nō captiua labe-  
ris: sed quasi regina domina-  
ris aurum. quā sicut illa ma-  
teries examinata igne p̄osior  
est: ita species corporis virginalis  
spū consecrata diuino for-  
me sue confert augmentum  
Pulchritudinē vō quis potest  
maiozem estimare decore  
eius quā amatur a rege. p̄bat̄  
a iudice. dedicatur dñō. con-  
secratur deo. semp sponsa. sp̄  
innupta: ut nec amor finem  
habeat: nec dāpnū pudor.  
**N**ec hec profecto vera pul-  
chritudo est: cui nichil deest:  
que sola meretur audire a  
dñō: tota formosa es proxima  
mea. et reprehensio nō ē i te  
Verū huc a lybano sponsa:  
vēr huc a lybano Transibis  
et p̄transibis a p̄ncipio fidei.  
a capite sanyr et hermon:  
a latibulis leonū a montib?  
p̄dorū Caibus iudicijs osten-  
ditur p̄fecta et inreprehensi-  
bilis virginalis aīe pulchri-  
tudo altarib? consecrata diu-  
nis inter occurfus occurfus  
et latibula spiritualū bestiaz.

non inflexa moralib? et iten-  
ta moralibus misterijs dei me-  
ruisse dilectū. cui? vbera plena  
leticie Dñū et letificat cor ho-  
mīs Et odor inq̄ vestimētōrū  
tuorū sup oīa aromata Et in-  
fia Et odor vestimētōrū tuorū  
sicut odor lybani. Vide quem  
nobis tribuas virgo profectum  
Prim? ē odor tuus sup omīa  
aromata quā in saluatoris missa  
sūt sepulturā: et mortuos cor-  
poris mot? mēbrozūq̄ redo-  
let obisse delicias. Secund? odore  
tuus sicut odor lybani dñici cor-  
poris integritatē virginee flo-  
re castitatis exalat. Tercū itaq̄  
mellis tua opa cōponat. Dig-  
na ē v̄ginitas que apibus cō-  
paretur: sic laboriosa. sic pu-  
dica. sic continens. Rose pas-  
citur apīs. nescit cōcubitus. mel-  
la cōponit. Ros quoq̄ virgini  
est sermo diuinus: quia sicut ros  
verba dei descendit. Pudor  
virginis ē itemerata natura:  
partus virginis ē fetus laborū  
Separs omīs amaritudib? fer-  
tilis suauitatis i cōmune labor  
cōmūnis ē fructus.

**Q**uam velim te filia imita-  
tricem esse hui? aptaile. cui  
abus flos est: ore soboles le-  
gitur. ore cōponitur. Hāc imi-  
tare filia tu: verba vetua  
nullum doli velamen obten-  
dant: nullū habeant fran-  
dis inuoluarum: ut et purita-



tem habeant et plena grauita-  
tis sint Meritorūq; tuorū tibi  
eterna posteritas tuo ore para-  
tur: nec tibi soli sed plurib; con-  
greges **A**d fas eī qm̄ aīa tua a  
te reposcatur: nec receptacula hor-  
reorū frumenti coarctata di-  
mittens: nec vite tue vsui pro-  
futura nec meritis rapiaris  
eo quo thesaurū tuū ferre nō  
possis: **D**ives igitur esto: sed  
pauperi: ut nature participes  
sint etiā facultatū **F**lore quoq;  
tibi demonstrabo carpendum:  
illum utiq; qui dixit **E**go flos  
campi et lilium conuallium: tā-  
q; lilium in medio spinarū: qd  
est euidentis in diuina spitaliū  
nequiciarū sentibus obsideri.  
vñ nemo frām referat n̄ qui  
cautus accedat **D**ume igitur  
alas virgo sed spūs vt suppo-  
les vitia si continge cupis xpm̄:  
qui in altis habitat et hūilia res-  
piat in celo et in terra et species  
eius sicut cedrus libani: que  
comā nubibus radicem terris  
inferit **P**hicipiū eius e celo: pos-  
teriora eius in terris: fructus  
celo proximis ediderūt **P**aru-  
tare diligentiā tā bonū florē:  
vbi eū pectoris tui conualle rep-  
perias **H**ūilib; eī frequenter  
inhalatur amat generari in or-  
tis in quib; eū susanna dum  
deambularet inuenit mori  
potius qm̄ violari parata **Q**ui  
autē sūt orti: ipse demonstrat

Dicens **O**rtus conclusus soror  
mea sponsa: ortus conclusus  
fons signat;: eo qm̄ in ortis huius  
impressam signatulis ymaginē  
dei sinceris fontis unda respren-  
deat: ne volutabris spiritaliū  
bestiarū sparsa ceno fluenta  
turbentur **H**inc ille mirali sep-  
tus spū pudor claudit: ne pa-  
teat ad ruinā **I**taq; sit ortus  
surgibus inaccessus vitem redolet:  
fragrat oleam: rosam reuident:  
vt in vite religio: in olea pay-  
m rosa pudor sacrate viginatatis  
inolescant **H**ic odor quē iacob  
patriarcha fraglauit: qm̄ me-  
ruit audire **S**ic odor filij mei:  
sicut odor agri pleni **F**ra licet  
pleny oibus fere fructib; patri-  
archa sancti fuerit ager: ille  
tū fruges maiore virtutis la-  
bore generauit hic flores **A**t  
tingere itaq; virgo: si vis huius  
remodi tibi vt ortus aspiciat  
apphetias eū claude p̄ceptis: po-  
ne custodia ori tuo et ostium  
arcuitus labijs tuis: vt etiam  
tu possis dice tāq; malus in  
lignis nemorosus: ita fratru-  
lis meus in medio filiorū in  
umbra eius concupiu et sedi:  
fruct; eius dulcis in faucibus  
meis **I**nueni quē diligit aīa  
mea: tenui eū et nō relinq;  
eū **D**escendat fraternus me;  
in ortū suū: et manducet  
fructū pomorū suorū **V**eni  
fraterne mi: exeam; in agrū



Pone me ut sigillū ī cor tuū: et  
 velut signaculū sup brachiū tuū  
 sicut in me candidus et rubens  
**D**ebet et ut plene noveis vgo  
 que diligis az omē ī eo et inge  
 nite diuinitatis et assūpte mys  
 teriū ī corpore agnoscas. Can  
 didus merito qz p̄is splendor:  
 rubens qā ptus ē v̄gib: color ī  
 eo fulget et rutilat vtriusq;  
 nature. Memēto tātū antiquio  
 ra ī eo diuinitatis ī signia qm̄  
 corpis sacramenta: qā nō cepit  
 a virgine sed qui erat veit m  
 virginem. Ille discretus a mu  
 litibus. ille lancea vulneratus:  
 ut nos sacri vulneris cruore sana  
 ret: respondebit t̄ profecto. Et ei  
 mitis et hūilis corde: blandis  
 aspectu. Exurge aquilo et veni  
 auster: aspice ortum meū et  
 fluat aromata mea. Ex omnibus  
 ei ptibus nūdi odor sacrate re  
 ligionis adoleuit: dilectaq; vir  
 ginitatis membra fraglarūt.  
 Formosa es proxima mea ut  
 bona opinio: pulchra ut ih̄lm  
 Non cadua itaq; corpis pulchri  
 tudo vel morbo peritura vel  
 senio. sed nulla obnoxia casib;  
 opinio bonorū nūq; moritu  
 ra meritorū v̄genibus ē. decori  
**E**t qm̄ nō humanis iam sed  
 celestib; quorū vitā v̄uis m  
 terra digna es cōpari: accipe a  
 dno p̄cepta que serues. Pone  
 me ut sigillū inquit ī cor tuū  
 et velut signaculū sup brachiū

tuū: quo signacora prudētie tue  
 factorūq; documenta promant:  
 in quib; figurā dei xp̄us eluceat:  
 qui patre ambūū exequas na  
 ture totū quodq; a p̄e diuinita  
 tis assūpsit expressit. Vn̄ ecia  
 apostolū ī spū nos dicit esse sig  
 natos: qm̄ p̄is habem; yma  
 gine m̄ filio: sigillū filij habe  
 mus m̄ spū sancto. Hac trinita  
 te signati caueamus diligentiā:  
 ne qd̄ accipim; pign; ī cordib;  
 nr̄is aut morū leuitas. aut  
 ulli; adulteri fraus resignet.  
**S**ed faciescat hic sacris v̄gni  
 bus metus quib; tanta p̄sodia  
 tribuit p̄mū etiā. q̄ tenere pro  
 lis sollicita processu ipsa quasi  
 murus habundantib; ī modū  
 turriū taceunt vberib;: donec  
 soluto obsidionis hostalis ī cursu  
 pacem valide iuuentuti matric  
 presidio t̄ v̄tutis acquirat. Vn̄  
 et p̄pheta ait. Fiat pax ī v̄tute  
 tua: et habūdantia ī turrib;  
 tuis. Tum ip̄e patris d̄ns postq;  
 validiorib; brachijs cōmissa sibi  
 vincta cōplexus palmites suos  
 germinare conspexerit vultu  
 presule nascentib; fructib; au  
 ras temperat: sicut ip̄e testat;  
 dicens. Vinea mea ē m̄ cōspā  
 tuo meo: mille et ducenti qui  
 seruat fructū ei; Dup̄ aut: sexa  
 ginta potentes ī arcuū eius  
 p̄paginis sancti armatos ensib;  
 et eruditos p̄liatorib; discipli  
 nis. Hic ad mille ducentos arc



uit numerus Creuit numerus  
ubi creuit et fructus. quia quo sanc-  
tior quisque. eo nimius. **Dic hely.** <sup>forades</sup>  
sens propheta exercitus angelorum  
presidio sibi adesse monstravit:  
sic ihesus naue ducem milicie celestis  
agnouit. Possunt igitur fructum  
in nobis custodire: qui possunt  
etiam pro nobis militare.  
**Vobis** autem virgines speciale presidium  
est: quod intemperato pudore  
sacrum domini seruatis cubile. Neque  
mirum si pro vobis angeli mili-  
tant: que angelorum moribus  
militatis. Meretur eorum pre-  
sidium castitas virginalis: quorum  
vitam meretur. Et quid plu-  
ribus exequar laudem castitatis:  
Castitas etiam angelum facit. qui  
eam seruauit angelus est: qui  
perdidit dyabolus. Hinc religio  
etiam nomen accepit. **Virgo** est  
que domino nubit: meretrix que  
non deo nubit. Nam de resur-  
rectione quid dicam? aut iam pre-  
mia tentis? In resurrectione  
autem nec nubunt. neque duant  
uxores: sed erunt sicut angeli  
inquit in celo. Sed nobis promit-  
tatur nobis presto est: viderimus  
nuptiarum usus apud vos. De hoc  
mundo estis. et in hoc mundo non  
estis: seculum vos habere meruit  
tene non potuit. Cum perclarum  
est angelos propter imperantiam  
suam de celo in seculum dei-  
disse: virgines propter castimo-  
niam in celum transisse de seculo

**B**eate virgines quas non  
illecebra sollicitat corporum:  
non colluuiis papitatur volup-  
tatum: abusus pramonie. potus  
abstinentie: docet vicia nes-  
sire. qui docet causas nes-  
sire. **Causa** peccandi etiam  
iustos sepe decepit. Hinc po-  
pulus dei postquam sedit bibere  
deum negauit. Hinc loth in-  
cubitus filiarum ignorauit et  
perdidit. Hinc inuersis vestigijs  
filius noe pro pudenda texerunt.  
**Quae** proterax vidit. modestus  
erubuit: prius texit offen-  
surus si ipse vidisset. **Quarta**  
vini vis: ut que diluuium  
non nudauerunt. vima nuda-  
rent. **Quid** illud quante  
felicitatis est quod nulla vos  
habendi cupiditas inflammat:  
Pauca quod habes. posat. quod non  
habes non requirit: fructus  
laboris tui. thesaurus est inopi  
et duo era si sola sint census  
est largientis. **Audi** igitur  
soror: quatenus timeas. Nam  
quid time debeas: nec meum  
est docere nec tuum discere. Per-  
fecte enim virtutis usus ma-  
gisterium non desiderat: sed  
informat. **Seruis** ut pom-  
parum ferulis similis ince-  
dat que se componit ut place-  
at omnem in se vultus et ora  
conuertens: eo ipso quo staret  
placere deformior. Prius  
enim populo displiceat: deinde



viro At i vobis reiecta decoris  
 cura plus decet: et hoc ipm qd  
 vos non ornatis ornatus est.  
**C**erne lacernas vuluerib? au  
 res: et depreffe onera misere  
 ceruicis Non fut allenamen  
 tu penaru discrimina metal  
 lozum Hinc tollu cathena co  
 stringit: inde pedem compes  
 includit Nichil refert: auro  
 corpus oneretur an ferro: -  
**H**ic cervix pmitur. sic graua  
 tur icellus: nil pciu iuuat. n  
 q vos mulieres ne pereat vo  
 bis pena trepidatis. Quid it  
 est vtrum aliena sententia: an  
 vna vos dapnet. Hinc vos mi  
 serabiliores q qui publico iure  
 dapnantur. qd illi non optant  
 ut vos ligari Qm vero mise  
 rabilis illa condicio qd tap ma  
 cipij forma venalis nuptura  
 latatur. vt qui pno vicerit amat  
**T**ollerabili? m mancipia ve  
 neunt: que sepe sibi dnos le  
 gunt Dugo si eligat armen  
 est: si non eligat cotumelia  
**C**ue quanis pulchra sit et de  
 cora et cupit et timet videri:  
 cupit vt se carius vendat ti  
 met ne hoc ipm dederat qd vi  
 detur Quata aut vtoru ludi  
 bria et ad portoru enentus  
 suspectus metus: ne paup il  
 ludat. ne diues fastidiat. ne pul  
 cher illi urideat. ne nobilis  
 spernat Dicit aliquis Tu  
 nobis cotidie iurgiu carnis

ludes: Quid faciam q eadem  
 cotidie tanto et profino nichil:  
**D**ed non mea culpa Deniq de  
 placentino sacrande vignes  
 veniut de mauritania veni  
 iunt vt hic velentur Magna  
 rem videtur Hic tracto et ali  
 bi psuadeo Si ita e: alibi trac  
 temus. vt vobis psuadeam?  
**Q**uid qd ecia qui me non  
 audiunt sequitur: Nam  
 plerasq vignes velle cognoui et:  
 prohiberi eam prodire a matrib?:  
 et qd e graui? a viduis cu quibus  
 m q hic e sermo Rempe si hoiez  
 vellent amare filie vze: p leges  
 possent elige q vellent Quib?  
 igit hoiez licet elige? deu non  
 licet Contuem q dulas pudici  
 tie fructu sit: qui barbarias quo  
 q moleuit affectib? **S**ultemus  
 infra vltraq mauritanie ptibus  
 deduce vignes hic sacari gestut:  
 et cum sint omes familie i vin  
 culis pudicitia tm nesat esse cap  
 tua **P**rofitetur regnu eternita  
 tis: que meret iniuriam seruicu  
 tis Nam quid de bono mensib?  
 virginibus loquar fecundo pu  
 doris agmine: que mundanis  
 se delicijs abdicantes sacrarut  
 virginittatis incolut: **D**ime con  
 tubernali habitu sexu cotuber  
 nali pudore pronecte ad vicena  
 riu numeru et centenariu fran  
 relicto parentu hospiao tendut  
 m tabernaculis xpi mdesse  
 milites xpi castitatis nunc can



tias spūalib⁹ psonat. nūc victum  
opibus exercent. liberalitatis q̄q̄  
subsidiū manu querūt. Sed si in  
uestigande v̄ginis molenit odor  
nā que p̄ ceteris speculandi ve  
natum pudoris explorat totis ai  
rarū uestigijs predam latente  
usq; ad ipā cubilia psequuntur:  
aut si liberior aliam volatus af  
fulserit totis videas omēs assur  
gere alio tōcrepare pennis. emi  
care plausu. ut casto pudicie d̄pro  
cingant volante donec albenti  
delectata comitatu ī plagas pu  
doris et indagine castitatis dom⁹  
pr̄e oblita succedat. **Donū** itaq;  
si v̄gini studia parentū quasi  
flabra pudoris aspirent: sed il  
lud gloriosius si tenere ignis  
etatis eā sine veterib⁹ nutri  
mentis sponte se rapiat ī fomite  
castitatis. **Dotem** negabūt parē  
tes. sed habes diuitem sponsū:  
cui⁹ contenta thesauro pr̄e suc  
cessionis emolumenta non que  
ras. **Quāto** dotalibus prestat  
cōpendijs casta paupertas. **Et tñ**  
quā audistis aliquñ propt̄ studiū  
integritatis legitime factū succe  
ssio nis exortem. **Cōndicant** parētes:  
sed volūt v̄mā. **Resistat** p̄mo quia  
arcedē timēt. indignat⁹ frequēter. ut  
discas v̄mā. **Abdicāone** minant⁹  
ut tēptent. **Si** potes dāpnū scilicet nō  
time que sitis eblandiūt illece  
bris: ut videant si variarū mol  
lire te non queat blandicia vo  
luptatū. **Exerceris** v̄go dū rogeris:

ut h̄t p̄ma itamū anxia p̄ntū  
vota pponūt. **Vince** p̄us puella  
pietatem. **Si** v̄mā domū: v̄mā  
et scilicet. **Sed** quid refert te mane  
ant an tuos dāpnā patmonij?  
**Prone** caducarū et fragiliū dispe  
dia facultatū? futura celi regna  
cōpensat. **Quāq;** si v̄bis celesti  
bus credim⁹. nemo ē q̄ reliquit  
domū a parētes a vxore. aut  
filios a fr̄es p̄t̄ regnū dei. et nō  
reap̄at sep̄tes tñ m h̄ tpe: ī solo  
at̄ fa v̄turo vitā etnā posside  
bit. **Crede** fidem tuā deo: que pe  
cuniā credis hōi. **Venerare** xp̄o  
**Don⁹** depositus sp̄i castos:  
multiplicatis fidei tue talentū  
soluit vsuris. **Non** fallit v̄ctas:  
non cāsaribit iusticia: nō dea  
pit v̄tus. **Sed** si nō creditis  
oraculo: ut exemplis credite. **Me**  
monit n̄rā puella dūdū nobilis  
sclō: nūc nobilior deo. **Cū** virge  
retur ad nuptias a p̄ntibus et  
ppinquis: ad sacrosan̄ altare cō  
fugit. **Quo** ē meli⁹ v̄go: q̄ vbi  
sacrificiū v̄ginitatis offertur.  
**Sic** is quidem finis audacie. **Sta**  
bat ad aram dei pudoris hostia  
victima castitatis: nūc caput dex  
teram sacerdotis imponēs. pre  
tem postens. nūc iuste ip̄acēt  
more. ac sumū altari subiectas  
verticem. nū meli⁹ inquit mat  
tu me q̄ altare velabis qd̄ sanc  
tificat q̄a velamū. **Plus** ta  
lis decz flameus: in quo caput  
oīm xp̄us cotidie consecratur.



Quid agitis vos pingu' qd ex  
 quredis adhuc nupijs sollicitas  
 am. Jam dudū prouisas habeo  
 sponsū offeritis. meliorē reperi  
 Quaslibet exaggerate diuitias:  
 nobilitatē iactate. potentia pre  
 dicatē. Habeo eī cui nemo se cō  
 parat: diuitē mūdo. potentē  
 imperio: nobilem celo. Di tale  
 habetis non refuto opinione:  
 si non repperitis non prouide  
 tis in parentes sed iudicab.  
 Silentib' ceteris vnus abrup  
 tius: qd si pat' tuus inq' uiuēt  
 inuictam te mane patet'. Tum  
 illa maiore religione modera  
 tione pietate. Et ideo fortasse  
 defecit: ne qd impedimentū  
 posset auferre. Sed ille n' res  
 ponsū de prē: de se orauit  
 maturo sui probauit exicio  
 Itē ceteri eadem sibi quisq' me  
 tuentes fauē reperūt: qui ipe  
 dire querebant. Hoc dispen  
 dū debitariū attulit uirginitas  
 facultatū. sed eā emolumētū  
 integritatis accepit. Habetis  
 puelle deuotōis premiū: pa  
 rentes caueat offensiois ex  
 emplum.

*Expliat liber primus de vir  
 ginitate bti ambrosij epi*

*Incipit liber secundus de  
 uirginitate eiusdem*



Superiori libro  
 quātū sit mu  
 nus uirginita  
 tis uoluimus  
 nō eī potuim'  
 explicare: ut  
 p se celestis g  
 cia muneris  
 tūitet legentē. Secūdo libro isti  
 tui uirginem docere: et tāq' cōpe  
 tenāum pceptōrū magisterijs  
 erudire. Sed qm nos infirmi  
 ad monendū sum'. et impares  
 ad docendū: debet eī is qui do  
 ret supra qui docetur excelle  
 ne uel susceptū deseruisse mu  
 nus uel nobis arrogasse am  
 plius uideremur. exemplis  
 pot' qm pceptis putauimus  
 imbuendam: licet ampli' pro  
 ficiatur exemplo: qm nec diffi  
 cile qd iam factū ē estimatur. et  
 utile qd probatū et religiosum  
 qd hereditario quodā patne  
 uirtutis usu i nos ē successione  
 transfusum. Ad si qd nos pre  
 supciois arguit. arguat potius  
 sedulitatis: qā rogantibus uir  
 gimb' ne hoc quidē putauit ne  
 gandū. Malui eī me i pialū  
 deduci pudoris. q' nō obsequi  
 uoluntati earū: quarū studijs  
 etiā deus n'r plaudo se indul  
 get assensu. Sed neq' p'supcio  
 notari p't. qm cū haberēt unde  
 disserent affm pot' q' magis  
 terū quesierūt meū: et exai  
 lari sedulitas. qm cū haberent



auetozitate martiris ad obserua  
tiam discipline. non supflum uidi  
tati si nri sermonis blandiaa de  
ruiarent ad professionis illecebra  
Ille docere facilis qui se uero uiaa  
coheret affectu: nos qui docere  
non possum? blandiamur Et  
qm plerq absentis nri deside  
rabant sermonis usum. hor vo  
lumen edidi: quo profecte ad se  
uoris mee mure tenentes dees  
se non crederent que tenerent  
Et proposita psequamur.

**S**it igitur vobis tam i yma  
gine descripta uirginitas  
uita marie: de qua uelut specu  
lo refulget species castitatis et  
forma uirtutis Hinc sumatis  
licet exempla uiuendi: ubi tam  
i exemplari magisteria expissa  
pbitatis. qd corrigere qd effingere  
qd tenere debeatis ostendunt Pri  
mus discendi ardor nobilitas e  
ingri Quod nobilitas e dei mure  
quid splendidius ea qm splendor  
elegit: Quod castitas ea que corp  
sine contagione corpis generauit.  
Nam de ceteris cu uirtutibus qd lo  
quar: Purgus erit no solu corpe  
sed etia mente: que nullo nobilit  
ambitu sinceru adulteraret  
affm. corde humilis. uerbis  
grauis animo prudens. loque  
di parior. legendi studiosior.  
no m incerto diuiciaru. sed m  
prece pauperis spem repones.  
intenta operi. uerecunda sermo  
ni arbitru mentis no hominem

sed deu querere. nullu ledere. bene  
uelle omnibus. assurgere maioribus  
nati. equalibus no inuide. fuge iac  
tancia. ratione sequi. amare uir  
tutem Quado uel ista uultu le  
sit pntes: Quado dis  
a propinquis Quado fastidi  
uit humilem: Quado risit de  
bilem: Quon uitauit inopem.  
Eos solos solita cecus uiroru  
u uisere: quos nra no erubesceret  
neq pteriret uecudia. Nichil  
toriu i oculis. nichil i uobis p  
tate nichil i actu uerecudu. no  
gestus. non incessus. fractior no  
uox petulanaoz: ut ipa corpis  
species simulachru fuerit metis  
et figura probitatis. Bona qppe  
domus i ipso vestibulo debet  
agnosci ac primo pntendat in  
gressu nichil intus late tene  
braru: ut mens nra nullis re  
pagulis corporalibus ipedita tam  
lucida lux intus posita foris lu  
reat Qd q exequar abozu p  
simonia offiaozu redudancia  
alteru ultra ultra natuu sup  
fuisse alteru pene ipi nature  
defuisse: illic nulla itmissa tpa  
h cogematos ieiunio dies.  
Et si qm reficiendi successisset uo  
luntas: abus plenuq obui qui  
mortem arceret non delicias  
mistraret Dormire no prius  
cupiditas q nctas fuit: et tu  
cu quiescet corpus uigilabat  
aimus? q frequet i sopnis aut  
lecta repetit aut sopno itrupta

doli



continuat: aut disposita gerit.  
 aut gerenda pronunciat. Prodre  
 domo nescia. n. ai ad ecclesia conue  
 niret: et hoc ipm ai parentibus  
 aut ppinquis i domestica opero  
 sa secreto. forensi stipata comita  
 tu: nullo meliore tn sui custo  
 de q seipsa que iacessu affu  
 q venerabilis: non ta vesti  
 giu pedis tolleret. q gradu  
 virtutis attolleret.

**U**t n alios habeat virgo  
 mēbrorū custodes suorū:  
 morū at suorū se habeat ipā cus  
 todem Plures erūt de quib⁹ dis  
 tat si ipsa se doceat. que vtutes  
 magistras hz: q qd quid egerit  
 disciplina ē. Sic maria itende  
 bat omib⁹ quasi a plurib⁹ mo  
 neretur: sic oīa vtutis implebat  
 officia ut non tam discet q do  
 ceret Talem hāt euāgelista mō  
 strauit: talem angelus repperit:  
 talon spūs sact⁹ elegit quid eī  
 i singul⁹ morer ut eā parentes  
 dilexerint extranei p̄dicauerūt:  
 que digna fuit ex qua dei filius  
 nasceretur ¶ Nec ad ipsos m  
 gressus angeli iuenta domi m  
 penetrabilibus sine comite. ne q̄s  
 itenacionē abrūpet. ne q̄s obstre  
 peret: neq̄ eī feminas comites  
 desiderabat. que bonas comites  
 cogitaciones habebat ¶ In etiam  
 tn sibi min⁹ sola videbatur ai  
 sola esset: nā quēadmodū sola  
 ai tot libri adessent. tot archan  
 geli. tot pphete: Demq̄ et gabriel

ubi eā reuise solebat tuēt: et an  
 gelū maria q̄si vrispēm mota tre  
 pidauit q̄ non icognitū auditonōie  
 recognouit Ita peregrinata ē i vno  
 que nō ē peregrinata i angelo: ut  
 agnoscat aures religiosas oculos  
 verecūdos Deniq̄ salutata ob  
 mūtuit: et appellata respondit.  
 Sed q̄ pmo turbauerat affm: pos  
 tea promisit obsequiū ¶ Qm vō  
 religiosa m ppinquis fuerit sc̄ptu  
 ra diuina significat Nam et hu  
 milior facta ē ubi se a deo cog  
 nouit electā. et statim ad cog  
 natam suā i montana p̄cessit: nō  
 utiq̄ ut exemplo arēdet: q̄ iam  
 arēderat oraculo. b̄tā eī inquit  
 q̄ arēditū: et trib⁹ mensibus  
 ai ea mansit Tanti eī ituallo t̄p̄is  
 non fides queritur. sed pietas  
 exhibetur: et hoc postea q̄ m  
 vtero p̄nas exaliens puer ma  
 trem dñi salutauit. prius deu  
 cionis cōpōr q̄ nature ¶ Inde tot  
 sequenabus signis: ai sterilib⁹ pa  
 reret. v̄go conaperet. loqueret  
 mutus. adoraret magus. expec  
 taret symeon s̄dēra nūciaret  
 maria mobilis ad it̄ritū: imo  
 bilis ad miraculū. cōseruabat ip̄  
 hec oīa i corde suo ¶ Quāuis mater  
 dñi discet tn p̄ceptū dñi deside  
 rabat: et que deū genuerat deū  
 tn scire cupiebat ¶ Quid q̄ oib⁹  
 ānis quax ibat i iherlm̄ solēpni  
 die pasche: et ibat ai ioseph.  
 Vbiq̄ m virgine comes singu  
 larum virtutum ē pudor ¶ Sic

1. vigil



Individuus debet esse uirginitati: sicut  
quo non potest esse uirginitas. Nec ad templum  
igitur maria sicut pudoris sui custode pro-  
cessit. **H**ec est ymago uirginitatis.  
Talis est sicut maria: ut eius uita omnium  
esset disciplina. Si igitur autor non  
displicet opus probem: ut quecumque  
eius sibi exoptat premium imitemur  
exemplum. **Q**uia in una uirgine spiritus  
uirtutum emittit sanctum uerecundie  
uexilla fidei deuotionis obsequium:  
uirgo intra domum comes ad misterium  
matris ad templum. **O** quantis  
illa uirginibus occurret: quantis com-  
plexa ad domum trahit dicens. **H**ec  
thorū filij mei hec thalamos nup-  
ciales immaculato seruauit pudore  
quemadmodum eas ipse dominus comedauit  
premiū nimirum illud repetens suum.  
**P**ater sancte iste sicut quas custodi-  
ui tibi in quibus filij hominis caput redi-  
mans quenuit: peto ut ubi ego sum  
et ipse sint meum. **S**ed non solum sibi  
debent posse: quoniam non solum solum uiue-  
runt sibi. **H**ec parentes: hec redi-  
mat fratres. **P**ater iuste mundus me  
non cognouit: iste autem me cognouit  
uerunt et mundum cognoscere nolue-  
runt. **Q**uia pompa illa quanta an-  
gelorum leticia plaudencium quod  
habitare mereatur in celo que ce-  
lestem uitam uixit in seculo. **T**unc  
etiam maria typanum sumens. cho-  
ros uirginales citabit cantantes  
domino: quod per mare sicut in scalaribus  
fluctibus transierunt. **T**unc unaqueque  
exultabit dicens. **I**ntroibo ad al-  
tare dei mei ad deum qui letificat

inuentum meam: immolo deo sacri-  
ficiū laudis et reddo altissimo  
vota mea. **N**ec enim dubitauerunt  
uobis altaria patere. quarum me-  
tes altaria dei confidenter dixerunt  
in quibus cotidie pro redemptione  
corporis immolatur christus. **N**am si  
corpus uirginis templum dei est: animus  
quid est qui in tantis membrorum aine-  
ribus exaltatus sacerdotis eter-  
ni redemptus manu uapore di-  
uini ignis exalat. **B**eate uir-  
gines que tantum immortalis spiratus  
gratia: ut ortu floribus ut templum reli-  
gione ut altaria altaria sacerdotum.

**E**rgo sancta maria disciplina  
nam uite informet. **T**ecta  
doretur immolari quod copulam fugi-  
ens nuptialem et sponsi furore  
dampnata naturam etiam bestiarum  
uirginitatis uenerandam muta-  
uit. **N**amque patra ad feram cum aspectu  
quod declinaret uirorum ac mita-  
lia ipsa seu offerret leoni fecit  
ut qui pudicos detulerat oculos  
referrent pudicos. **C**erne erat  
lingentem pedes bestiam cubitare  
humi muto testificare sono: quod  
sacrum uirginis corpus violare  
non posset. **E**rgo adorabat pedem  
suam bestia et ipse oblita na-  
ture: naturam induerat quam ho-  
mines amiserat. **V**ideres qua-  
dam nature transfusione homines  
feruente indutos. seruicia imperare  
bestie: bestiam exosculante pedes  
uirginis dore quod homines dore fa-  
cere deberent. **T**antum huius uir-



nitab admiratiois: ut ea eam leo  
 nes mirentur Non ipastob abus  
 flexit. no citatos impet9 rapuit  
 non stimulos ira exasperavit.  
 non usus decepit assuetos non  
 feros natura possedit: docuerut  
 religionē dū adorāt martirem  
 docuerut eam castitatē dū vir  
 gini nichil aliud n̄ plantas exof  
 aulantur. demers9 in tiam ocul  
 tam9 v̄cūdantib9 ne mas ali  
 quis ul' bestia virginē nudā  
 videret Dicit aliquis Cur ex  
 emplū attulisti marie: quasi  
 repperiri queat m̄rem dñi q̄  
 possit imitari? Cur eam tede?  
 qm̄ genaiū doctor instituit. Da  
 hu9remodi doctore: si disapli  
 nam requiris hu9modi Recēs  
 vobis exemplū refero: ut itel  
 ligatis aplm̄ nō vni9 esse doc  
 torem sed oim̄

**A**ntiochie nup̄ fuit virgo  
 quedā fugitivā publicā  
 visus: sed quo magis evitabat  
 morū oculos eo intēdebat am  
 plius Pulchritudo ē audita n̄  
 visa plus desideratur: duobus  
 famulis cupidi inatantur amo  
 ris et cogniciois: dū et nichil  
 occurrat qd̄ minḡ placeat: et pl9  
 putatur esse qd̄ placeat. qd̄ nō  
 iudex explorat sed qm̄ amat  
 Exoptans itaq; scā vgo ne diu  
 a9 alerent9 ponendi spe cupidi  
 tates: integritatē pudoris p̄fessa  
 sic restinxit reproborū facies  
 ut iam nō amaretur sed p̄deret

Eae p̄secutio Puella fuge' nescia:  
 certe pauda ne trideret insidia  
 tores pudoris am̄ ad v̄tutē pauit:  
 tā religiosa ut mortē nō timeret:  
 tā pudica ut expectaret V̄tū co  
 rone dies: maxī expectatio oim̄  
 Producit puella: duplex p̄fessa  
 certamen et castitas et religiois  
 Sed ubi viderūt cōstāā p̄fessio  
 nis metū pudoris paratā ad au  
 ciatus. erubescētē ad aspiciū ex  
 cogitare ceperūt quēadmo specie  
 castitatis religionē tollerent: ut  
 cū id abtulissent qd̄ erat amplis  
 eam id eripent qd̄ reliquerant.  
 Aut sacrificare v̄ginē: aut lupanari  
 p̄statū iubent Quō colūt deos suos  
 qui sic v̄ndicant: aut quēadmo  
 dū ipi v̄vūt qui ita iudicāt: Hic  
 puella nō quo de v̄gine ambiget:  
 sed de pudore trepidaret ipā scā  
 v̄tū agim9 hodie: Aut martir aut  
 virgo: altera nobis v̄videt9 corona  
 Sed nec v̄ginis nomē agnoscat:  
 ubi v̄ginitatis auctor negatur Nā  
 quēadmodū v̄go si meretricem  
 colas: quēadmodū v̄go si adulteros  
 diligas: q̄admodū v̄go si amorem  
 petas: Tollerabilis ē m̄tē v̄gi  
 nem q̄ carne habe' V̄trūq; bonū  
 si liceat: si nō liceat saltem nō  
 homi castē sed deo sim9 Et raab.  
 meretricis fuit: sed postq; deo cre  
 didit salutem iuenit Et Judith  
 se ut adultero placeret ornavit:  
 que tñ qā religione non amore  
 faciebat. nemo eā adulterā iudi  
 cavit Bene successit exemplum



nam si illa que se comisit religioni.  
et pudorem seruauit et patriam: for-  
tasse et nos seruando religionem  
seruabim⁹ etiā castitatē. **Ex** si  
iudith pudiciā religioni pferre  
uoluisse: p̄dita p̄riā eā pudici-  
tiam p̄didisset. Itaq; talibus ifor-  
mata exemplis simul animo te-  
nens uerba dñi quib⁹ ait: quicūq;  
p̄diderit aīz suā p̄t me inuēiet  
eam. fleuit. tacuit: ne eā ul' loquē-  
tem adulter audiret: nec pudo-  
ris elegit iuriam. sed xp̄i reu-  
savit. Estimare utū adulterare  
corpus potuerit: quē nec uocē ad-  
ulterare potuerit. **I**am dudū  
uētūdat⁹ oꝛō mea: et quasi adure-  
gestorū seriem criminiosam atq;  
explanaē formidat. Claudite  
aurem uirgines duatur puella  
dei ad lupanar: sed aperite au-  
rē uirgines dei. uirgo xp̄i p̄sa-  
tui p̄t adulterari non p̄t. **U**bi  
aīz dei uirgo ē. tēplū dei ē: nō  
lupanaria ifamāt castitatē. sed  
castitas eā loci abolet ifamā.  
Ingens petulanticiū cōausus ad  
fornicem. Dilate martiri mira-  
cula scē uirgines: dedilate locorū  
uocabula. Claudite⁹ inuis colūba.  
strepūt accipitres foris: certāt  
singuli q̄s p̄dam p̄mus inuadat.  
At illa manib⁹ celi leuatis q̄si  
ad domū uēisset oꝛōnis. nō ad  
libidinis diuisoriū: xp̄e iquit q̄  
domuisti uirgini feros leones po-  
tes domare. fecā feras hoīm  
mētes. **S**aldeis torauit ignis

iudeis se uirga suspendit mi-  
sericordia tua nō natura sua:  
Susanna ad suppliciu⁹ genui fixit  
et de adulteris tūphauit. aruit  
dexteram q̄ tēpli tui dona viola-  
bat. **N**ūc tēplū ip̄m attrectat⁹  
tūū: ne p̄caaris i cēstū sacri-  
legij qui non passus es furtum.  
**B**ndicat⁹ et nūc nomē tuum:  
ut q̄ ad adulterū uēi uirgo dis-  
cedam. **U**ix cōpleuerat p̄cē:  
et ecce uir militis specie terri-  
bilis irrupit. **Q**uē admodū uirgo  
eū tremuit: ita cui populus tre-  
mens cessit. **S**ed nō illa ī memor-  
lectiois et danuel inq̄t suppliciu⁹  
Susanne spectatu⁹ aduenerat:  
et quā popul⁹ dāpnauit unū  
absoluit. **P**otest et ī hoc lupi ha-  
bitu ouis late. **H**abet et xp̄us  
militēs suos: qui eā legiones  
habet. **A**ut fortasse p̄uissor in-  
trauit ne uerere anima: ta-  
lis solet face⁹ martires. **O** uirgo  
fides tua te saluā feat. **E**u-  
miles ne queso paueas soror:  
frater huc uēi. saluare aiām  
nō p̄de. **D**erua me: ut ip̄a sal-  
ueris. **Q**uasi adulter ingress⁹  
sum: martir egrediar. **P**estime-  
ta nitemus: cōueniūt tibi  
mea. et in tua. sed utraq; xp̄o  
tua uestas me uerū militem  
facit: mea te uirginē. **B**ene-  
tu uestieris ego melius exuar:  
ut me p̄seutor agnoscat. **S**ume  
habitū qui abscondat feminā:



trade qui cōsecret martirē Indue  
 re clamidem que occultet membra  
 v̄ginis. Seruet pudorem: sume pil  
 lam qui tegat trines: abscondat  
 ora: solent erubescere qui lupanar  
 intraverūt. **H**ane cū egressa fue  
 ris ne respicias retro: memor vxo  
 ris loth que naturā suā qz ipudi  
 cos licet castis oculis respexit  
 amisit. **N**ec vereare ne qd pereat  
 sacrificiō: ego pro te hostiam deo  
 reddo: tu pro me militem xp̄o.  
**H**abes bonā militiā castitatis q̄  
 stipendijs militat sempiternis: lo  
 ricam iusticie q̄ spiritali minimū  
 corpus includat: scutum fidei quo  
 vulnus repellas galeā saluis.  
**I**bi ē cū p̄sidiū nr̄e salutis vbi xp̄s:  
 qm̄ mulieris caput vir v̄ginis  
 xp̄us. **E**t int̄ hec verba clamidē  
 exiit: suspectus tñ adhuc habitus  
 et p̄secutoris et adulteri. **V**irgo  
 cernit: clamidem miles offer  
 re. **Q**ue pompa illa q̄ grana: cū  
 i lupanari de martirio certaret.  
**A**ddant̄ p̄sone miles et v̄go: hoc  
 ē int̄ se dissimiles nature sed  
 dei misericordie cōsimiles: ut  
 cōpleatur oraculū. tñ lupi et  
 agni simul pascent̄. **E**cce agna  
 et lupus nō solū pascat̄ simul:  
 sed etiā imolantur. **Q**uid plura:  
**M**utato habitu euolat puella  
 de laqueo iā non suis alis ut  
 pote que spiritalibus ferebat̄:  
 et qd̄ nulla vniq̄ viderūt sc̄la  
 egreditur de lupanari v̄go  
 sed xp̄i. **A**t illi qui videbāt ocul

et non videbāt. ceu raptores ad  
 agnam lupi fremue ad predam:  
 vnus qui erat imodestior intravit  
**E**cce vbi oculis hausit rei textū:  
 quid hoc nūq̄ est? **P**uella inquit  
 est: vir videtur. **E**cce nō fabulo  
 sum illud cerua pro v̄gine: sed  
 qd̄ verū ē. miles ex v̄gine. **A**t  
 etiā audieram et non crediderā  
 q̄ aquā xp̄us in v̄na cōuertit:  
 iam mutare cepit et sexus. **R**e  
 cedamus hinc dū adhuc qui sui  
 mius sum? **N**ūquid et ip̄e mu  
 tatus sum? qui aliud cerno q̄  
 credo? **A**d lupanar v̄ei: cerno  
 vadimonium. **E**t tñ mutatus egre  
 diar: pudicus exibo qui adul  
 ter intraui. **I**udicio rei q̄a debe  
 batur tāto corona victori: dāp  
 natus ē pro v̄gine. qui pro vir  
 gine cōprehensus est. **I**ta de lu  
 panari non solum v̄go: sed  
 etiā martires exierunt.

**E**rtur puella ad locū sup  
 plicij accurrisse. se certas  
 se ambo de nece. cū ille diceret  
 ego sum missus occidi pro te ab  
 solui te sententia qm̄ te tenuit:  
 et illa clamaret. non ego te va  
 dem mortis elegi. sed presidem  
 pudoris optavi. **S**i pudor q̄rit̄  
 manet nexus. si sanguis expos  
 citur fideiussorem non deside  
 ro: habeo vnde solvam. **I**n me  
 lata ē ista sententia: que pro  
 me lata ē. **C**erte si peccavie te fi  
 deiussorē dedissem et absente  
 me iudex tuū censum fenerā



tori adiudicasset. eadem me sen-  
tencia conveniretis: meo patimo-  
nio soluerem tuos nexus **S**i rea-  
sarem: quid me indigna morte  
rensere? **Q**uanto maior est capitis  
huius usura: **M**oriar innocens.  
**N**ihil est medium **M**odie aut rea-  
ero tu sanguis: aut martir mei  
**S**i cito redij: quid me audet ex-  
cludere? **S**i mora facta: quid me  
audet absolue? **P**lus legibus  
debeo: rea non solum fuge mee:  
sed etiam redis aliene **S**ufficiunt  
membra morti que non suffici-  
bant iniurie: est vulnere locus  
in igne qui non erat contumelie  
**E**go obprobrium declinavi: non  
martirium tibi cessi: vestem non  
professionem mutavi **Q**uid si in  
ripis mortem: non redimisti me  
sed aram in eis **F**ave queso ne con-  
tendas: cave ne contradicere au-  
diaris: noli beneficium eripere  
quod dedisti **D**um in hac senten-  
tiam negas: illam restituas  
superiorem **S**ententia est senten-  
tia superiore mutatur **S**i pos-  
terior me non tenet: tene su-  
perior **P**ossumus utique satis facere  
sententiae: si me prius peccatis  
ocidi **I**n te non habet aliam quam  
exerceant penam: in virgine ob-  
noxius pudor est **I**taque glorio-  
sior eris si videaris de adulte-  
ra martirem fecisse: quam de mar-  
tire adulteram reddidisse **Q**uid  
expectatis? **D**uo contenderunt et am-  
bo vicerunt: nec divisa est corona sed

addita **I**ta sancti martires. vicem  
sibi beneficia conferentes: altera pri-  
cipium martirio dedit alter effec-  
tum

**E**tiam philozophorum gim-  
nasia demonem et furtiva  
et pitagoreos in celum ferunt: quo-  
rum unus cum esset morti adiu-  
dicatus commendandorum suorum tem-  
pus poposuit **T**yrannus autem astu-  
tissimus quod reperiri non posse  
estimaret: petiit ut sponso-  
rem daret qui pro se ferretur  
superior moram faceret **Q**uid de  
duobus prelatibus nescio: utrum  
prelatum? alter vadem mortis  
invenit: aliter se obtulit **I**taque dum  
reus faceret moram supplicio: fide-  
iussor vultu sereno mortem  
non recusavit **C**um duceretur:  
amicus venit: tenuit substituit  
colla subiecit **T**unc admiratus ty-  
rannus cariorum philosophis  
amicitiam quam vitam fuisse peti-  
it ut ipse ab hijs quos dampna-  
verat in amicitiam recipetur **T**or-  
te virtus est gratia: ut et tyrannus  
inclinaret **D**igna laude: sed mi-  
nor a viris **F**iam illic ambo vi-  
ri hic una virgo: que primo etiam  
sexum vinceret: illi amici isti itaque  
niti illi tyranno vni se obtule-  
runt. **I**ta tyrannus pluribus et  
hoc etiam crudelioribus **Q**uid ille  
peperat: isti occiderunt **I**nter illos  
in vno obnoxia necessitas: in  
hijs amborum voluntas libera  
**H**oc quoque isti prudentiores:



quod illis studij sui finis amicitie  
 gratia. istis corona martirij  
 li & hominibus certarent: ista deo  
**E**t quoniam istius regis men-  
 tionem fecimus par est con-  
 texere quod de dijs suis sen-  
 tit: quo magis infirmos iudice-  
 tis quos irridet sui. Nam is cum  
 venisset ad templum iouis amictum  
 aurum quo cooperiebatur a simu-  
 lachrum eius detradi iussit im-  
 poni lanceam dicens: hyeme aurum  
 frigidum estate onerosum esse. **H**ic  
 deum irrisit suum: ut nec omnes ferre  
 posse nec frigus putaret. **I**tem cum  
 esaulapij barbam auream vidis-  
 set: tolli imperavit incongruum  
 esse appellans ut filius barbam  
 habet. **I**tem simulachris tene-  
 tibus aureas pateras ademit  
 allegans se debere accipere quod dii  
 darent: quoniam hec sunt vota inquit  
 hominum. ut a dijs que bona sunt adi-  
 piscamur: nichil autem auro me-  
 lius: quod tamen si malum est habere deos  
 non debet. si bonum habere magis  
 debet homines qui vti sciant. **I**ta  
 ludibrio habitus sunt: ut neque iu-  
 piter vestem suam defendere po-  
 tuerit nec barbam esaulapius:  
 nec appollo pubescere adhuc ce-  
 perit: neque omnes que dicuntur dii re-  
 trahere potuerunt pateras quas  
 tenebant. non tam furta regum  
 timentes quam sensum non habere  
 debent. **Q**uis igitur eos colat: qui  
 nec defendere se quasi dii. nec  
 abscondere se quasi homines possunt.

**A**t in templo dei cum ieroboam rex  
 sceleratissimus dona que patris eius  
 posuerat auferret ac super sanctum  
 altare libaret idolis: nonne  
 dextera eius quam terenderat a  
 aruit nec sua ei que tuocabat ido-  
 la profuerunt. **D**einde ad deum  
 conversus veniam rogavit: et sta-  
 tim manus eius que atuerat sa-  
 crilegio sanata est religione.  
**T**am maturum in uno et nunc di-  
 uine et indignationis exemplum  
 extitit: ut sacrificium subito dexte-  
 ra admiraretur. penitentia veniam da-  
 retur.  
**H**ic ergo vobis sancte virginibus non  
 hominum triennalis sacerdos  
 munuscula parui. usu indoctus  
 licet. sed vobis edoctis moribus.  
**Q**uatus etiam adoleste usus po-  
 tuisset: in tam pura iniciata religio-  
 nis etate. **D**e quibus hinc flores cer-  
 nitis de vite vite collectos legit  
 suum: non sunt hinc precepta virginibus  
 sed de virginibus exempla. **V**estire  
 virtutis effigiem nostram depinxit  
 oratio: vestire gravitatis yma-  
 gine quasi in speculo quodam ser-  
 monis istius cernitis refulgere  
**V**os inquam nostram gratiam inhalastis  
 ingenio: vobis est quidquam iste re-  
 dolet liber. **E**t quoniam quot homines  
 tot sententiae si quid defecatum est  
 in sermone nostro omnes legant: si  
 quid decoctum maturiores probent:  
 si quid modestum pectoribus inhe-  
 reat. genas pingat: si quid flo-  
 rulentum etas florulenta non



improbet Debuim⁹ Sponse scire  
amorem Scriptū est ei: diliges  
dñm deū tuū Debuim⁹ i nup-  
cijs calamistris quibusdā crines  
saltem orōnes ornare: scriptū ē  
ei. plaudite manū et pante pede  
Debuim⁹ ppetuos spargere  
thalamos rosīs Etiam in hys  
coniūgijs temporalib⁹ nūben-  
ti prius plaudit⁹ qm sperat⁹:  
ne an dura offendant impe-  
ria q̄ blandicijs amor totus  
molestat Squilozū tū plausu  
sonitū disat amare: cernias  
ne recuset iugū Deniq; prius  
assuescat verba lasciuie: q̄  
verba discipline Ast ubi colla  
subdiderit iugo et habena cō-  
stringit. et stimulis urget et  
cōpares trahūt. et iugalis i-  
uitat Sic ei virgo mū debuit  
prius amore pro lude: aurea  
celestis thori strepentis iterius  
haurire delicias ne se prius do-  
minico iugo timescata subdu-  
ceret. q̄ vocata tēdaret Veni  
igit⁹ huc a lybano sponsa: veni  
huc a lybano transibis et ptran-  
sibis Depius ē vobis iste ver-  
sicularius ē recitandus: ut vel do-  
minias vocata vobis sequatur.  
si q̄ nō credit huānis Hoc nos  
magisteriū nō inuenimus: sed  
accepim⁹ Sic insatuit mistica  
carminis doctrina celestis Osai  
letur me ab osailo oris sui: qz  
bona vbera tua sup vniū: et  
odor unguentozū tuoz super

omū aromata: unguentū exi-  
nantū ē nomen tuū Totus  
iste deliciarū locus ludū sonat:  
plausū exatit: amorē puo-  
cat Ideo inq̄ adolescentule  
dilexerūt te Et retro retro  
attraxerūt a te odorē un-  
guentozū tuozū Lurram⁹.  
Induxit me rex i tabnaculū  
suū ab osailis cepit ut ad ta-  
bernaculū pueniret: atz illa  
tam patiens duri laboris ex-  
ercitateq; virtutis ut apiat ma-  
nu claustra i agrū exeat. in  
castellis maneat: in pncipio  
tū retro odorē unguenti currit  
mox cū i tabnaculum veniet  
mutatura castellis Deniq; q̄  
vadat videte Si mir⁹ est  
inq̄ edificem⁹ sup eū turres  
argenteas Tunc ludebat os-  
ailis iam turres erigit: et  
pncipis sanctorū turriū fas-  
tigijs non solū hostiles frus-  
tetur incursus. verū etiam bo-  
nozū propugnacula struat tu-  
ta meritorū

*Explicit liber secundus beati  
Ambrosij de uirginitate.  
Incipit tertius eiusdem  
de eodem.*

**Q**uoniam que habui-  
mus digessimus  
superioribus libris  
duobus: tēp⁹ ē  
sacra soror ea que  
meū conferre soles beate me  
morie liberij pcepta reuolue



ut quo sanctor vir eo sermo ac  
 cedat gracios **S**ramq; is ai sal  
 uatoris natali die ueientē ad  
 aplm petru ob uiginatōis pro  
 fessionem uestis quoz muta  
 aone signaret: quo ei meliq  
 die qm quo virgo posterita  
 tem acquisiuit: astantibus  
 enā puellis dei cōpluribus  
 que certarent inuicem de  
 tua societate: bonas inquit  
 filias nūptias desiderasti **V**i  
 des quantū ad natale sponsi  
 tu populis cōuenient: et ne  
 mo impastus recedit **H**ic est  
 qui rogat ad nūptias aquā in  
 vna conuertit: i te quoq; since  
 rum sacramentū cōferret ugi  
 nitatis. q̄ prius eras vilibus ob  
 noxia nature materialis elemē  
 ti **H**ic ē q̄ quūq; panib; et duob;  
 pisab; quatuor milia populi  
 i deserto panit **P**lures potuit:  
 si plures iam tūc pascerentur  
 fuissent **D**eniq; ad tuas nūp  
 tias plures vocauit: sed iā nō  
 panis ex ordeo sed corpus mi  
 nistratur e celo **H**odie quidē  
 scdm hoīez homo natus ex vir  
 gine. sed an oīa generat; ex  
 patre: qui matrē corpe v̄tute re  
 ferat prēm? **V**nigenit; i terris  
 unigenitus in celo: deus de deo  
 partus ex uigine. iusticia de prē.  
 virtus de potente. lumē ex lu  
 mine: non impar generantē  
 non p̄tate discretus: non ver  
 bi extensione. aut prolatione

confusus: aut ai prē mixtus **S**ed  
 ut a prē generatione iure distat;  
 sit ipse ē fratius tuus: sū quo nec  
 celestia nec terrestria nec mari  
 na consistūt **V**erbū prīs bonū  
 qd̄ erat in p̄ncipio: habes eius  
 etnitatem **E**t erat inqt̄ apud  
 prēz: habes indiscretam a prē  
 insepabilem; virtutē **E**t deus  
 inquit erat verbū: habes eius  
 diuinitatē **D**e cōpendio ei fi  
 des tibi haurienda ē **H**ūc filia  
 dilige qz bonus ē: nemo ei bon;  
 n̄ solus deus **D**i ei nō dubitat;  
 qz deus filius deus at̄ bon; est:  
 utiq; non dubitatur qz deus bo  
 nus filius **H**ūc inq; dilige: ipē  
 est quē pater an luciferū ge  
 nūit ut etnū **E**x utero gene  
 rauit ut filiū: ex corde eruc  
 tauit ut verbum **I**pē ē i quo  
 cōplacuit pat̄: ipē est prīs bra  
 chium. qā creator ē oīm; prīs  
 sapiā. qā ex dei ore pressit: prīs  
 v̄tus. qā diuinitatis i eo corporalit  
 habitat pleitudo **Q**uē pater  
 ita diligit: ut sinu portet. ad  
 dexteram loquet; ut sapienciā  
 dicat: ut v̄tutem noueit **D**i  
 igitur virtus dei xpūs ē: nūqd̄  
 aliqn̄ sū v̄tute deus: **S**ūqd̄ ali  
 quādo sū filio prē: **D**i semp utiq;  
 pater: utiq; semp et filius **P**er  
 fecti igitur prīs p̄fectus ē filius  
**N**ā qui v̄tuti derogat: derogat  
 ei cui; ē virtus **I**nequitatē nō  
 recipit diuinitas p̄fecta **D**ilige  
 igitur quē pater diligit: hono



rifica quē honorificat pater. Et  
qui negat filiū: nec habet patrem.  
Hec quantū ad fidem: sed inter-  
dum eā cū fide tua inuentus  
suspecta est.

**M**odico itaq; utere vino ne  
firmitatem corporis augeas:  
non ut voluptatē exates. Incen-  
dūt eī pariter duo: vinū et  
adolescētia. Infrenent eā te-  
neram etatem ieiunia: et par-  
simonia tibi retinaculis quibus-  
dam idonitas cohibeat cupidi-  
tates. Ratio reuocet: mitiget  
spēs: restringat metus. Nam  
qui moderari nescit cupiditatis:  
sicut equis raptatis idonitis  
voluitur: obteritur. laniatur.  
affligitur: qd̄ aliqui in eī ob amo-  
rem dyane contigisse proditur.  
Sed poetās mendacijs colorat  
fabula ut neptun⁹ prelati riū-  
lis dolore matatus equis dicitur  
dolorem imisisse: quo magna ei⁹  
potentia p̄dicitur. q̄ iuuenē nō  
in v̄tute viat sed fraude decepit.  
Vnde quot annis sacrificiū in-  
staurant dyane ut equis ad ei⁹  
imoletur aras. quā virginē dicitur:  
que id qd̄ eā meretrices erubescere  
solent. amare potuit non  
amantem. Sed habeat p̄ me licet  
fabule sue auctoritatem. q̄ nō  
licet utriq; scelestū: tñ min⁹  
sit iuuenem amore adultere  
sic flagrasse. ut p̄ret q̄ duos  
ut ipi dicunt deos de adulte-  
rio certasse: iouem autem do-

lore scortantis filie ī mediū  
vindicasse adulteri. qd̄ eius  
curasset vulnere qui dyanā  
ī siluis adulteraret venatri-  
cem sane optimā. nō ferarū  
sed libidinū. sed ferarū eā  
ut nuda venetur. Dent igit⁹  
neptuno dn̄atū furoris: ut  
astruant crimen incestu a-  
moris: dent dyane regnū  
siluis quas colebat ut cō-  
firmant adulteriū qd̄ gere-  
bat: dent esculapio qd̄ mor-  
tuū reformauerit diūmō pro-  
fiteantur qd̄ fulmiatus ipse  
non euaserit. Dent eā ioui  
fulmiā q̄ nō habuit: ut testi-  
ficent⁹ opprobria que habuit.  
Sed a fabulis ad p̄posita re-  
uertamur.

**H**ab quoq; omib⁹ que  
p̄tendū puto. Carnes  
eā aquilas volantes depo-  
nūt. In vobis quoq; ales ī-  
terior illa de qua legimus  
renouabitur sicut q̄ aquila in-  
uentus tua. sublime tenens  
virgineo prepes volatu. su-  
p̄flue carnis nescit appeten-  
tiam: cōiuiorū deuittande  
celebritates: fugiende salu-  
taones: ipas visitaciones  
ī iunioribus esse volo par-  
tiores si forte deferendū sit  
parentibus aut equalibus.  
Teritur eī officijs pudor au-  
dacia mirat. risus obrept



modestia soluitur: urbanitas dū  
affectatur Interroganti non res-  
ponde infanaa: responde fa-  
bula est Deesse igitur sermoni  
nepurgine: quā supesse malo  
Nam si mulieres etiā de reb⁹  
diuinis i etiā iubentur tace-  
domi suos viros interrogare: de  
viginib⁹ quid cautiū putam⁹ in  
quib⁹ pudor ornat etate tra-  
turnitatis comendat pudore.  
An vō mediocre pudoris ex-  
emplū est q̄ rebecca cū veniret  
ad nuptias et sponsū vidisset  
velamen accepit: ne pri⁹ vide-  
retur q̄ nūgeret. Et itaq; pul-  
chra virgo nō decori timuit:  
sed pudori Quid rachel quēad-  
modū ex toto oculo fletit et  
genuit. Nec flere desisset n̄  
proximū cognouisset: ita et  
pudoris seruauit officiū: et  
pietatis nō omisit affectū Quid  
si vno dei dicit vginē ne con-  
sideres neq; scandalizet te:  
quid dicendū ē sacrate vginī  
que si amet aīo peccat si ama-  
tur et facta: Maxima virtus est  
tacendi maxime in ecclesia.  
Nulla te diuinarū sententiā fu-  
giet lectionū: si aurē admoideas  
vocem premas Nullū ex ore  
verbū qd̄ reuocare velis pro-  
feras: sed paratior loquēdi sit  
fiducia: copiosū quippe i mul-  
tiloquio patm̄ Homiade quip-  
pe dnm̄ est peccasti quiesce-  
ne amplius peccet: sed vir-

gini dicendū ē. quiesce ne pec-  
res. **C**onseruabat et maria  
ut legim⁹ omnia i corde suo  
que de filio dicebant: et tu  
cū legit⁹ aliquid quo xp̄us aut  
ventur⁹ annūciatur aut vēisse  
ostendit⁹ noli fabulando ob-  
strepe sed mentē admone.  
An quidq; ē idignū q̄ ora-  
cula diuina circūstrepere ne  
audiant: ne credantur: ne  
reuelentur: circūsonari sa-  
cramenta confusis vob⁹. ut  
impediatur orō pro salute de-  
prompta oim̄. **G**entiles y-  
dolis suis reuerentiā tace-  
di deserūt Vñ illud exem-  
plū prodit Alexandro sa-  
crificante macedonū rege:  
puerulū barbararū qui lumē  
accendēt excepisse ignē bra-  
chio atq; adusto corpore māsisse  
imobilem: nec dolore pro-  
didisse gemitu. nec tanto  
penam indicasse fletu Tan-  
ta i puero barbara fuit dis-  
ciplina reuerentie ut naturā  
vinceret: atq; ille nō deos qui  
nulli erant. sed regem time-  
bant Quid et tameret eos:  
quod idē ignis si cōtigisset  
arsisset. Quāto melius qd̄  
quidā i cōiunio pri⁹ adoles-  
cens iubet⁹ ne meretricē  
ob amores idicis isolentib⁹  
prodat. Et tu i misterio dei  
virgo gemitus. screatus. tus-  
sis r̄sus abstine Quid ille in



cōiunio p̄t. tu ī misterio nō  
potes. **V**ocis v̄ginitas p̄ma  
signetur: dandae ora pudor?  
debilitatē excludat: religio  
sa instituat consuetudo na  
tura **V**irginē in p̄u? gra  
uitas sua nūriet pudore ob  
uio. gradu sobrio. vultu mo  
desto: et p̄m̄ia integritatis  
cū eant signa virtutis **N**ō  
satis probilis virgo ē: que  
requirit? cū videtur **f**requēs  
sermo ē: cū plurima rana r̄  
narū m̄m̄m̄ta religiose auri  
bus plebis obstreperēt sacer  
dotem dei p̄cipisse ut cōtice  
rent ac reuerentiā facere de  
ferrent orōni: tūc subito r̄cū  
fusos strepitū quiēnisse **D**ilēt  
igit? paludes? hominēs nō sile  
bunt **E**t irrationabile animal  
p̄ reuerentiā recognoscat: qd̄  
p̄ naturā ignorat **H**ominū ē  
tanta immodestia: ut pleriq; de  
ferre nesciāt menū religioni  
qd̄ deserūt aurū voluptati

**E**t teū sanite memorie  
liberius que apud alios  
maior haberi. apud te minor:  
exemplis ita omēz disciplinā  
nō solū v̄tute adequasti sed et  
emulacione v̄tasti **N**ūq; ieiū  
nū ī p̄ceptis habem? sed sin  
gulozū dierū: tu at̄ multipli  
cas noctibus ac diebus? inū  
mera tēpora sine cibo transi  
gib: et si qñ rogaris ut cibum  
sumas paulisp̄ deponas cōdite

respondes ilico. nō ī solo pane  
viuit homo sed ī oī verbo dei  
**I**psē epularū vsus. cibū ob  
liuū: ut edendi fastidio ieiū  
nū desideret? potus potus de  
fonte. fletus in p̄cere. sopnū  
in cōdite **H**ec iuniorib; cō  
uenire am̄is donec mens eui  
matura canescet: ast ubi do  
miti tropheū corpis virgo sus  
tulerit. labori minorandū ut  
m̄ḡia suppari seruetur etati **E**t  
secundis onerata palmitibus  
emerite etatis vitā trepat:  
n̄ aliquē reprimat? **E**adem ex  
tū exhibet donec adolescat: et  
iūeterata plantet. ne silues  
cat sarmentis aut fetu nimio  
examinata moriatur **N**on  
agrola optima vitem et fetu  
terre cohibet et defendit a  
frigore: et ne meridiano so  
le vratur explorat? agrū quo  
q; v̄tū exercet et uel si nō  
patitur otiosū diuisa alternat  
semīa: mutatis ut fetibus ar  
ua requiescant **T**u quoq; v̄go  
veterana pectoris tu colles  
diuersis saltē semīb; sere:  
nūc alimonijz mediocribus  
nūc ieiunijz priorib;? lectio  
ne opere. p̄cere: ut m̄ta  
tione laboris inducie sint  
quietis **N**on totus messē  
generat ager: hinc de colli  
bus v̄metā consurgūt? illic  
purpurascētes rernas oliuas:  
hic olentes rosas **P**epe etiā



relictis <sup>aratriis</sup> antris ipse validus agri  
 cola digito solum scalpit. ut  
 flozū deponat radices: et as  
 peris manib⁹ quib⁹ luctātes it  
 vineta flectit inuētos mollit  
 oriū pressat vbera. Et quippe  
 melior ager: quo numerosior  
 fruct⁹. Ego et tu boni agri  
 cole exempla secuta nō phē  
 nibus ieiūnijs tāq̄ depres  
 sis vomerib⁹ humū tuā fin  
 das? Floreat i ceteris tuis rosa  
 pudoris. liliū mētis: et irri  
 guū sacri sanguinis viola  
 ria bibant fontem. Vulgo  
 hoc ferūt: qd̄ i velis plixē  
 face. alq̄n ne feceris

**D**ebet esse aliquid qd̄ qua  
 dragagesime diebus ad  
 datur. sed ita ut nihil osten  
 tationis causa fiat sed religio  
 nis. Oratio quoz nos tre  
 bra cōmendat. deo. Di enī  
 ppheta dicit. septies i die lau  
 dem dixi tibi: qui regni neces  
 sitatibus erat occupatus: qd̄  
 nos face oportet qui legim⁹?  
 Vigilate et orate: ne itretis  
 in teptacionē. Certe solēpnes  
 orationes cū grārū actione  
 sūt deferende. cū e sopno sur  
 gum⁹: aī prodim⁹. cū cibum  
 parāim⁹ sume. cū supserim⁹  
 et hora incensi cū deniqz  
 cubitū p̄gim⁹? sed et i ipso  
 cubili volo psalmos cū orōne  
 dñica. frequenti cōterab vice  
 ul aī eiuglaueris ul anteq̄

corpus sopor irriget: ut te i ipso  
 quietis exordio verū secularium  
 tura liberam diuina meditan  
 tem sopn⁹ inueniat. Deniqz eadē  
 ille philosophie ipsius qui nomē  
 inuenit cotidie priusqz cubitū  
 vet. tibianē iubebat molliora  
 cane: ut anxia auris. Secula  
 ribus corda mulceret. sed ille  
 sicut is qui laterē lauat secula  
 ria secularibus frustra cupie  
 bat abolere. Magis enī se ob  
 liniebat luto: qui remediū a  
 voluptate querebat. Nos autē  
 terrenozū viciozū colluuiione  
 deterisa: ab omī inquinamēto  
 carnis menū interna mūde  
 niis. Symbolū quoz speaalit  
 debent⁹ tāqz nrī signaculum  
 cordis an lutanis horis coti  
 die retensere: quo etiā cum  
 horrem⁹ aliqd̄ aīo recurrēdū  
 est. Cū ē sine milite sacra  
 mento miles i tentorio: bel  
 lator i prelio?

**I**am illud quib⁹ nō ad nrāz  
 iſtituacionē dictū itelli  
 gat: qd̄ ait sanct⁹ ppheta. la  
 uabo p̄ singulas noctes lectū  
 meū. lachrymis meis stratū  
 meū rigabo. Nam siue lectū  
 iuxta litteram itelligas tāta  
 vbertatem ostendit p̄fundi  
 oportet lachymarū: ut lauet  
 lectus stratū rigetur. Fletib⁹  
 obsecrantis. Fletus ei p̄ncipū  
 merces ē futurorū: qm̄ bñ q  
 fletio ipī ei ridebitis. Diue p̄



corpore accipiam? prophetam dicitur:  
delicta corporis penitentie lacrimis  
abluiam? **F**ecit et lectum  
salomon ex lignis libani: col-  
lum eius erat argenteum: arti-  
natoriū eius aureum: ascensus  
eius gematus. Quis est ille lectus  
nisi corpus nri spenes. q̄ i gem-  
mis atq; specie fulgore osten-  
ditur i in auro ignis i gemis  
aer. aqua i argento terra p  
lignū: **E**t quib; corpus huma-  
nū quatuor elementis constat:  
in quo nra recubat aia: si nō  
aspero montū. non humidi ari-  
do expers quies existat: sed  
sublimis a viuis ligno fulta re-  
quiescat. **D**ñs etiā dauid inquit:  
dñs opem ferat illi sup lectū  
doloris eius. **N**ā lectus doloris  
esse qui p̄t: cū dolore non  
possit qui nō habet sensū. **C**or-  
pus aut doloris: sicut corpus  
est mortis. **I**nfelix ego homo:  
quis me liberabit de corpore  
mortis huius? **E**t qm̄ v̄sua-  
lum induxim; in quo dñica  
corporis fecim; mentionē: ne  
qm̄ forte pturber legentē qd̄  
dñs suscepit corpus doloris:  
recedet qd̄ lazari mortē et do-  
luit et fleuit: et i passione ē  
vulneratus atq; ex vulnere  
aqua et sanguis exiit spm̄q;  
exalauit. **A**qua ad lauachrū:  
sanguis ad potū: spūs ad re-  
surrectionē. **D**ñs ē xp̄s est  
nobis. **F**ides. **S**pes. **C**aritas: **S**pes

i resurrectione. **F**ides i lauachro  
caritas i sacramento. **T**amē ut  
corpus suscepit doloris: ita etiā  
stratum i infirmitate v̄savit: quia  
conuertat i comodū carnis hu-  
mane. **N**am passione infirmitas  
soluta est: mors i resurrectione.  
**E**t tñ merere pro seculo gau-  
dere debetis i dño: **T**rustes ad  
penitentiā. **A**lacres ad gr̄iā: li-  
cet flere cū flentib; et gaudere  
cū gaudentib; oportē gentiū  
doctor salutari p̄p̄one p̄-  
scripserit. **V**erū qui p̄ penitē-  
tia enodare cicatricem oēm desi-  
derat questionis: ad eundem con-  
fugiat ap̄lm. **O**m̄e inq̄t qd̄cuq;  
facitis i verbo aut i opere: oīa  
i noīe dñi nri ih̄u x̄i gratias  
agentes deo p̄i p̄ ipsum. **O**īa  
ergo dicta nra facta q; refera-  
mus ad xp̄m: qui vitam fe-  
cit ex morte. **L**ucem creauit  
ex tenebris. **N**amq; ut corpus  
egrotū nūc calidiorib; fouet  
nūc frigidiorib; teperat: re-  
mediorū q; mutatio. **S**i si in  
p̄ceptū fiat medicina salutaris  
est. **S**i contra mandatū vsur-  
petur languoris augmentū  
est: ita medico nro q̄q; pen-  
ditur xp̄o remediū est q̄q;  
vsurpatur i comodū. **D**eber  
igitur bone cōsue mentis esse  
lentia: non i cordis com-  
messationib; nō nūpialib;  
exatata symphonib; **I**bi et  
in tota verecundia illecebra



160  
suspecta ē: ubi comes deliciarū  
est extrema saltatio Ab hac vir-  
gines dei pronū esse desidero  
Primo eī ut dixit quidā secula-  
rū doctor saltat sobrius: nō  
insanit Quid si iuxta sapiam  
secularem saltationis aut te-  
mulentia auctor est. aut  
dementia: qd̄ diuinā sc̄p̄-  
turarū tm̄ putamus exem-  
plis aī iohānes p̄nūa q̄ xpi  
saltatrici opatione iugulat  
exemplo sit plus nocuisse sal-  
tationis illecebriā qm̄ sacrile-  
gi furoris amenciam.

**E**t qm̄ talis viri nō stric-  
tim pretereunda ē re-  
cordatio interest ut quis et  
a quibus et ob quā causam  
quō et quo tpe sit occisus ad-  
uerte debeam⁹ Ab adulteris  
iustus occiditur: et a reis i-  
udicem a capitalis sentē-  
ne pena rōuertit⁹ Demde  
p̄mū saltatrici ē mors pro-  
phete Postremo qd̄ oēs et  
barbari horre⁹ cōsueuerūt.  
int̄ epulas atq̄ cōiuiua cō-  
sumande crudelitatis pro-  
fertur edictū: et a cōiuiuo  
ad carcerem. de carcere ad  
cōiuiū feralis flagitij ar-  
rūfertur obsequiū Cūata  
i vno facinore sunt crimina  
Extrūit regis iussu fera-  
le cōiuiū: et explorato qm̄  
maior solito turba cōnene-

rit regine filia itimis cōmē-  
danda secretis i cōspectu viro-  
rum saltatum producit⁹ Quid  
eī poterat de adultera disa-  
nō dāpnū pudoris? An qm̄  
est tam pronū ad libidines:  
q̄ m̄conditis motibus ea q̄  
uel natura abscondit ul' dis-  
ciplina velauit mēbrorū  
opta nudare. lude' oculis.  
rotare cernicem. comā spar-  
gere? Merito inde i iūria  
diuinitatis procedit Quid  
eī ibi v̄candie p̄t esse? ubi  
saltatur strepitur cōcrepat⁹  
Tūc rex inquit delectat⁹  
dixit puelle: ut petet de  
rege qd̄ vellet Demde in-  
rauit q̄ ul' dimidiū regni  
si petisset concedet Vide  
quēadmodū seculares ipsi  
de secularibus suis iudicent  
p̄tibus: ut pro saltatione  
etiā regna donentur Puel-  
la at̄ admonita a m̄re sua  
poposat sibi afferri i disco  
caput iohānis Quo dicto rex  
cōtristatus ē Non p̄tētia  
regis. sed cōfessio iniquitatis  
est: quā d̄mine h̄ cōsuetu-  
do sentencie. ut qui gesse-  
runt impia propria se cōfes-  
sione dāpnēt Sed propter  
disaibentes inquit Quid in-  
dignius q̄ ut homicidiū fieri  
iuberet? ne discubentib⁹ dis-  
plicet Et propt̄ insuandū



inquit **D**e religionē nouā tol-  
lerabili? piurasset **D**ñs non  
timeo dñs i euāgelio iubet  
non esse iurandū? ne sit cau-  
sa piurij. ne sit necessitas de-  
linquendi. Ita ne iusiurandū  
violaretur: pautit? inrens?  
**Q**uid piurij horrestam nescio?  
**T**ollerabiliora piuria: qm̄  
sacramēta sūt tyrānorū **Q**uō  
nō cū e cōiuiuo ad carcerem  
arsari uideret? putaret pro-  
pheta iussū esse dñi? **Q**uid  
māi cū audisset natale he-  
rodus solepne cōiuiū puel-  
le opationē eligendi qd pel-  
ler datam? missū ad iohan-  
nis absolucionem nō arbi-  
traretur **Q**uid crudelitati  
cū delicijs? qd voluptati cū  
funeribus? **R**apitur ad penā  
ppheta cōiuiuali pcepto: quo  
non cupet ul' absolui **P**er-  
mit? gladio: caput ei' affert?  
in disco **H**oc crudelitati fer-  
aciliū debebat? quo isariata  
epul feritas uesceret? **I**ntue  
rex acerbissime tuo spectacula  
digna cōiuiuo. porrige dex-  
teram: ne qd seruiæ tue de-  
sit. ut mē digitos tuos uini  
pfluant sancti cruoris **E**t qm̄  
nō exsaturari epul' fames.  
non restingui pocul' potuit  
taudite seruiæ sitis? bibe sag-  
uinē scaturientib' adhuc ve-  
nis exserti caput' profluentē:  
terne oculos i ipā morte sceleris

tui testes auisantes conspōn de-  
liciarū **C**laudunt? lumina nō  
tam mortis necessitate q̄ hor-  
rore luxurie: os aureū illud  
ex sanguīe au' sententiam  
ferre non poteras cōticescat  
et adhuc timetur **I**ngua  
tñ q̄ solet etiā post mortem  
officiū seruare uuiet? pal-  
pitante licet motu dāpnā-  
bit iestū **Q**uid dicitis  
uos scē femine? **W**idētis  
qd doceri: quō etiā filias  
doce debeat **D**alret sed ad-  
ultere filia: q̄ uero pudica  
q̄ casta ē filias suas religio-  
nem doceat. non saltationē  
**W**os aut' gūues et pndē-  
tes hiri disate detestabiliū  
hoim epulas deuotare **T**a-  
lia sūt cōiuiua: qualia in-  
dica piurorū **J**am ad fi-  
nem orōnis uela pandēt  
bene suggeris soror sancta?  
qd sup eorū meritis estimā-  
dum sit qui se papitauerē  
ex alto ul' i fluiū dmer-  
serūt ne psecutorū maderet  
manus: cum scptura diui-  
na uim sibi xpāniū p̄hibeat  
i ferre **E**quidem de uirgini-  
bus i necessitate custodie cō-  
stitutis enodem habem' as-  
serationē cū martirij extet  
exemplum

**S**ancta pelagia apud an-  
thiochiam quorōdā fuit  
fere ānorū quideam sorore



169  
vignū: et ipā virgo **H**ec p̄mo  
domi clauso p̄secutionis in-  
clusa cū se a p̄donib⁹ fidei  
ul pudoris arcū sedari vide-  
ret absente matre et sorori-  
bus vacua p̄sidio sed plenior  
deo: quid agim⁹ inquit. **S**i  
si prospiciās captiua v̄gini-  
tas **E**t votū ē ē metus est  
mori. q̄a mors nō excipit⁹  
sed asafatur: moriamur si  
licet ul si nolūt licet moria-  
mur **D**eus remedio nō of-  
fenditur et facin⁹ fides ab-  
leuat **C**erte si ipām vim no-  
minis cogitam⁹? q̄ vis vo-  
luntaria. **I**lla magis ē vis  
mori velle nec posse **H**ec  
difficultatem veremur **Q**ui  
ē enī qui vult mori et non  
possit: cū sint ad mortē tam  
prodines vie. **J**am enī sa-  
crilegas aras p̄cipitata sub-  
nertam: et acensos feros  
ruore restigūa **N**on tu-  
timeo ne dextera deficiens  
non pagat utū: ne pectus  
se dolore subducatur **N**ullū  
p̄m̄i carni relinquam: nō  
verebor ne desit gladius.  
**P**ossum⁹ mori nr̄is armis:  
possum⁹ mori s̄n̄i carnificis  
b̄nficio **M**atris ī gremio  
fertur ornasse caput. nūp-  
rialem vestem induisse:  
ut nō ad mortē ire dicerēs  
sed ad sponsum **A**st ubi de-  
testandi p̄secutores exceptā

sibi viderūt predam pudoris:  
matrem et sorores querere  
reperūt **V**erū ille spiritali  
volatu iam cāpū castitatis  
tenebant **C**ū p̄ subito hinc  
p̄secutorib⁹ iminentibus  
inde torrente fluvio exclu-  
se a fuga incluse ad coronā  
quid veremur inqueūt.  
**E**cce aqua: quis baptizari  
nos phibeat? **E**t hoc bap-  
tisma est quo p̄cā donat⁹  
regna q̄runt⁹: et hoc bap-  
tisma est post qd̄ nemo de-  
linquit **E**xcipiat nos aqua  
que regenerare cōsuevit:  
excipias aqua q̄ virgines  
facit: excipiat nos aqua q̄  
telū apit infirmos tegit  
mortem abscondit marti-  
res reddit **T**e verū con-  
ditor deprecamur deus ne  
examinata corpora sp̄i vel  
vnda disp̄gat: ne mors se-  
paret funem quarū vitam  
non sepant affectus **D**ixit vna  
rōstantia. vna mors: vna  
enā sepultura **H**ec effate  
et suspensio paululū intincte  
sinu quo pudorē tegeret nec-  
gressū ipediret: consertis  
manib⁹ rāq̄ thoros duceret  
ī mediū procedit alveū  
ubi vnda torrentior. ubi p̄-  
fundū abrupa illo vestigū  
dirigentes **N**ulla pedem  
retulit nulla suspendit m-  
cessum: nulla tēptavit ubi



gressum figēt : anxie cū terra  
ocurrēt. offense vado. lete  
profundo **V**ideres piā ma-  
trem stringente nodo manū.  
gaude' de pignore : time' de  
casu ne sibi filias ul' fluctus  
auferret **H**as t' mūt hostias  
xpē imolo. p̄sules castitatis  
duces itineris : comites pas-  
sionis **S**ed quis iure time-  
mivetur tantam vimentib?  
fuisse constanciam? cū etiā  
defuncte imobilem stacone  
corporū vendicauerit? **N**ō  
cadaver nūdavit vnda : nō  
rapidi cursus flumīs volu-  
tarunt **C**ū etiā sancta mī-  
licet sensu carens pietatē  
tū adhuc seruabat aplexū?  
et religiosam quē strinxe-  
rat nodum nec ī morte laxa-  
bat : ut que religioni de-  
bitū soluerat pietatē he-  
redem mētur. **N**am quas  
ad martirū iuxerat : usq;  
ad tumulū vendicabat **S**z  
qd alienigenis apud te soror  
utor exemplis? qm heredi-  
tarie castitatis inspirata  
successio p̄ntis infusione mar-  
tris eridūit? **D**ñ etiā  
didisti? que nō habuisti?  
**D**ñ disceres in agro consta-  
tuta? nulla soaa virgine  
nullo iformata decore?  
**N**on go discipulam qd sñ  
magisterio fieri nō p̄t. sed  
heredē v̄tut' egisti **C**ū eī

fieri posset? ut scā scō sothe-  
ris tibi nō esset mentis auc-  
tor. aū auctor ē generis?  
**Q**ue p̄secutionis etate serui-  
lib? quoq; cōtumelijs ad fas-  
tigiū passionis euetta etiā  
vultū ipsum qui mē cruciat?  
toti? corpis liber esse cōsue-  
uit iūrie : et spectare po-  
tius tormenta quasi p̄peti  
carnifici dedit tā fortis et  
paciens? ut cū teneras  
pene offerret genas : p̄s  
carnifex cedendo deficeret  
qm martir iūrie cederet  
**N**on vultū iflexit. non  
ora cōuertit? : nō genuū  
nō lacryma dedit **D**eniq;  
cū cetera penarū genera  
vixisset : gladiū quē que-  
rebat iuenit

**D**obile apud veteres  
salomonis illud fert?  
iudiciū fuisse : cū a duab?  
litigantib? mulierib? iter-  
pellat? esset : quarū altera  
cōiūsa p̄ sopnū cū ifantē  
suū oppressisset postula-  
bat alienū : altera veri  
amoris conscia et culpe  
nescia filiū iure p̄prium  
vendicabat **D**uas igitur  
p̄seuerant? intente : cogni-  
toris hesit intentio **N**on  
eī poterat salomon esse  
arbiter iterioris archani :  
cū petentis v̄triusq; mens  
esset occultior **I**bi tum cō-